

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05

Izhaja vsak dan zjutraj razen

po prazniku

Kupovalci! Odrasli s rednim vstopnim pravico, da se udeležite nagradnega žrebanja. Redni in dodatni nagradni odnosi in potrebi 152 dragocenih nagrad vas čaka

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Naš gozd

Poleg premoga in raznih rud je največje bogastvo naše države gozd, ki raste in se množi ter neprestano obnavlja. Posebno velja to za slovensko zemljo in narod, ki mu je les največji dohodek, od katerega živi in lahko kaj prihrani za sebe in za bodoče rodove. Kadar zavladajo za les tako zvana konjunktura, napočijo boljše časi za našega kmetijskega gospodarja, za številno gozdno in prevozno delavstvo, za zagarsko obrt, za trgovca in za vse sloje sploh, ki so deležni dviga narodovega blagostanja. Država oziroma vlada, ki s točnim gospodarskim načrtom in primernimi sredstvi zna izkoristiti tako priložnost in si z ugodnimi trgovskimi pogodbami zagotoviti dobre izvozne možnosti za les ter tako poživiti vso gospodarsko delavnost našega naroda, je s tem storila ogromno delo za napredek vsega državnega in narodovega gospodarstva, ki se v velikem delu našega državnega ozemlja od nekdanj osredotočuje okoli nege in izkoriščanja gozda ter okoli prevoza oziroma izvoza lesa pa njegove uporabe tudi v domači industriji in obrti. Med gospodarsko obnovitveno delavnostjo, ki se je začela pod sedanjim jugoslovanskim režimom, je postala po smotrnem načrtu državnega vodje deležna splošnega dviga v največji meri tudi lesna obrt in je zlasti Slovenija dolžna obstoječi vladi veliko priznanje in hvalo, da ji je uspelo izkoristiti izboljšanje svetovne trgovine za postopno, sigurno in stalno napredujočo poživitev gospodarskih sil in bogatih možnosti naše države in njenega ljudstva, predvsem kmetijskega.

Pri tem pa ne smemo pozabiti oziroma moramo smatrati kot enako važno kakor izkoriščanje našega gozdnega bogastva v sedanjih ugodnih okoliščinah tudi ohranitev in primerno nego našega gozda, da se ne bo krčila njegova površina in zanemarjalo pogozdovanje obstoječih in nasajevanje po sečnji nastajajočih golčav pa da ne bo vsak s svojim gozdom gospodaril tako, kakor se mu zljubi in kakor se njemu zdi prav, s predpostavljajanjem zgolj spekulativnih namenov, tako da lahko rečemo, da je gozd veliko ljudi obogatil, prav toliko pa spravil na kant, ker s tem dragoceninam naravnim kapitalom niso znali umno gospodariti in so ga sebi in svojim potomcem pa vsemu narodu po neumnosti in po sebičnem pohlepu za hitrim obogatitjem zapravili. Gozd je v najodličnejšem pomenu naše, to je, narodno bogastvo, je obča dobrina, donos iz našega lesa mora doprinositi k blagostanju vseh in zato ne sme predstavljati neomejene zasebne posesti v smislu starega rimskega prava, da sme posamezni lastnik delati z njim, kakor je njega volja, ga umno rabiti ali brezumno izrabljati — uti et abuti, kakor je rekel Rimljan — brez ozira na splošno korist in na bodočnost, ki pripada našim potomcem. Tako mišljenje, ki pravi, kakor imamo priliko slišati vsak dan, kaj meni mar, kako bodo živeli naši nasledniki, ti naj živijo zase, kakor bodo videli in znali, jaz bom užival, kar imam, in pridobival, čim več morem, zase; ali bodo uživali moji potomci ali ne, to mene ne bo ne bolelo ne veselilo — tako mišljenje smemo in moramo v današnjih časih, ko se po pravici obračamo proti socialnemu samovolju in brezbriznosti za občo korist naroda in države, smatrati naravnost za zločinsko in javna oblast ima prav in je tudi dolžna, da tako miselnost žigosa in zatira. Med najodličnejše naloge inteligenčnih slojev, vzgojiteljev in javnih funkcionarjev pa spada, da ljudstvo prav v tem oziru poučujejo, kaj je prav in kaj ni, kaj je v obči blagor in kaj je proti njemu naperjeno ter se mora brezobzirno izkoreninjati po prosvetni delavnosti in po politični sili, zakaj dobe liberalnega individualizma je tudi na gospodarskem polju koncil oziroma se naglo bliža, ako razumemo znamenja časa.

To velja tudi za naše lesno gospodarstvo, ki mora biti predmet javnega državnega nadzorstva in usmerjanja vse gospodarske delavnosti na tem področju od javne oblasti, ki določa temeljna načela, po katerih se mora ravnati vsak, ki je na to gospodarstvo navezan naj bo lastnik ali trgovec ali industrijec, to je, v kakšnem obsegu gozd sekati, ga izrabljati, z lesom trgovati, pa ga ob enem negovati, nasajati in skrbeti, da se obnavlja in množi ali vsaj ohrani. Samovoljni tu ne sme biti mesta, da se ne zmanjša in uniči naše gozdno bogastvo, ki ni bilo ustvarjeno in negovano sto in stoletja pa več zato, da bi ga sedanost do kraja izrabila in se z njim okoristila, ampak zato, da bo od njega živel in ohranjal ter množil svoje blagostanje rod za rod, narod v sedanosti in v bodočnosti, vsi sloji našega naroda, predvsem kmetijski gospodar in njegov delavec ter pošten trgovski stan in naša solidna obrt ter industrija, ne pa samo plast nekaj spekulativov, ki jim je obče koristi toliko mar ko lanskega snega. Res je, da imamo gozdne zakone in številne uredbe, med katerimi omenjamo zlasti najnovejšo naredbo o gospodarjenju z nedoraslimi gozdi, ki kaže posebno razumevanje naše banovine za umno gozdno gospodarstvo, res pa je tudi, da je v mnogih krajih in v mnogih ozirih ne izvajajo ali izvajajo le deloma in da se obidejo proti duhu in namenu zakona ter proti namenu in volji zakonodavca države iz lokalnih in zasebnih ter drugih manj vrednih ozirov. Toda vsi taki oziri morajo v vsakem primeru brez izjeme pasti pred ozirom na splošno korist in je prav, da se tega zaveda kot svoje najsvetejše dolžnosti vsak, komur je zakon poverjen v izvrševanje. Kakor je za nas življenjske važnosti gozd kot najizdatnejši vir našega narodnega blagostanja, tako je važen za nas gozdni zakon in njega strogo izvajanje, da ne bo slovenska zemlja postala kraška golčava brez gozda in vode, na kateri bodo živeli sami berači, katere je oropalo zaslužka roparsko gospodarstvo njihovih neukih, samo zase brigajočih se lastnikov in sebičnih spekulativov pa breznačrtnega narodnega gospodarjenja — kaj je z deželami in narodi, ki jih je roparsko gospodarstvo zlasti, kar se tiče gozdov, spremenilo v peščene brezvodne pušče, menda ni treba še posebej predočevati. Treba je le, da se peljemo iz Ljubljane 50 km do državne meje v tujo deželo, kjer tudi prebiva naš rod, pa bomo na lastne oči že na prvi pogled opazili, koliko se je tam v teku enega

Napetost v Evropi popušča

Francoski list o stališču Anglije do češkoslovaškega spora
Francosko-angleška složnost je jamstvo za mir

London, 24. maja. TG: Tukajšnji dopisnik pariškega »Le Jour — Echo de Paris« je poslal svojemu listu sledečo silno zanimivo oceno mednarodnega položaja glede na napetost med Nemčijo in Češkoslovaško:

Mrzlična nedelja

Če hočemo razumeti pomembnost zadnjih dni, v kolikor se zrealizirajo v angleški prestolnici, je treba v kratkem prikazati film dogodkov, ki so se razvijali preteklo nedeljo. Ob 11 dopoldne se je zunanji minister lord Halifax nepričakovano vrnil v zunanje ministrstvo, kamor je čez nekaj minut prišel finančni minister sir John Simon, ki je zadnje dni zastopal tudi predsednika vlade. Takoj se je prijavil v zunanje ministrstvo odpravnik poslov francoskega poslanstva Cambon in ostal pri angleških državnikih tri četrt ure. Ob 1/2 na 1 se je prijavil nemški veleposlanik von Dirsken, ki je ostal več kot tri četrt ure pri zunanjem ministru lordu Halifaxu in prvem diplomatskem svetovalcu angleške vlade siru Robertu Vansittartu. Ob 1/3 je poklical predsednik vlade k sebi lorda Halifaxa in sira Johna Simona. Posvet je trajal poldrugo uro. Ob 4 se je zglasil francoski poslanik Corbin, ki je bil na počitnicah zunaj na deželi in je svoj odhidi prekinil ter nujnostno prišel v London. Ostal je pri lordu Halifaxu do 5, ko se je zbrala angleška vlada k nujnostni seji.

Preden damo pravilno oceno tem dogodkom, ki so se z mrzlično hitrostjo razvijali in so v javnosti vzbudili precejšnjo nervoznost, je treba poudariti dvojje dejstvo:

„Najhujša kriza...“

1. Čeprav je mir, v katerem so se v nedeljo razvile volitve na Češkoslovaškem, napravil zelo dober vtis v Londonu, je angleška vlada kljub temu prepričana, da je treba nemško-češkoslovaško napetost in njen razvoj v bodočih dneh smatrati za najhujšo krizo, ki jo je Evropa doživela od zaključka svetovne vojne dalje. Angleški državniki se v tej krizi obnašajo zelo hladno in svetujejo tudi drugim državnikom, naj ohranijo mirno kri, da se ne prenaglijo s kakšnimi nepotrebnimi izjavami ali dejanji.

Anglija in Francija složni

2. V tej tako veliki krizi je značilno, da Anglija išče najbližjih stikov s francosko vlado. Tako imamo vtis, da gre trenutno za mnogo več, kakor za običajna diplomatska posvetovanja med Francijo in Anglijo, to je, da gre za določitev skupnega enotnega postopka. V Londonu so prepričani, da je popolna enotnost med francosko in angleško vlado bila tista ovira, ki je v nedeljo preprečila v srednji Evropi nasilne dogodke. Isto bo veljalo tudi za prihodnje dni.

Hendersonovo poročilo iz Berlina

Na ti dve dejstvi je treba misliti, če hočemo pravilno razumeti in oceniti nedeljske posvetovanja med angleško in francosko vlado. Na seji vlade ob 5 popoldne je zunanji minister lord Halifax prečital zelo obsežna poročila angleških poslanikov v Berlinu, Pragi, Varšavi, Parizu in Moskvi. Najobsežnejše je bilo poročilo poslanika v Berlinu sira Nevilla Hendersona, ki je napravil tri zaporedne diplomatske korake pri nemškem zunanjem ministru. Iz poročil izhajajo, da nemško zunanje ministrstvo sicer zanika zbiranje nemških čet v bližini češkoslovaške meje, da pa na drugi strani izjavlja, da ima vsaka potrebna živost nemškega naroda tudi svoje meje, in da nadalje protestira proti svojkim pripravam Češkoslovaške, ki tako rekoč onemogočujejo vsako mirno rešitev spora. Iz Hendersonovega poročila izhajajo nadalje, da v Nemčiji vsi vodilni šeli niso istega mnenja glede nadaljnjega postopka. Eni priporočajo takojšnjo nasilno rešitev in ne verjamejo v kakšno vmesavanje Francije ali sovjetske Rusije. Drugi, predvsem vojaški krogi, pa so nasprotnega mnenja.

Konrad Henlein sam, gotovo pod vtisom doživljanja v Londonu, je začel oklevati. Toda njegova stranka sama ga sili k takojšnjemu nasilnemu nastopu.

Vprašanje je, kakšno določeno stališče bo zavzela angleška vlada, kajti tudi v Berchtesgadenu so se pri Hitlerju zbrali na posvet general Göring, general Keitel, general Brauhitsch, desetletja in pol storilo, da se izpreminja naš zglasni južni Kras v raj, na katerem se prejšnje golčave pokrivajo z borovimi gozdovi, ki se širijo in širijo pa ne bodo samo zemlji dali novo in prijazno lice, ki vabi turista, marveč jo bodo tudi zavarovali pred elementarnimi nevarnostmi suše in neurij ter njeno prebivalstvo z oživiljenim pametnim gozdnim gospodarstvom obogatili. O zdravstvenem pomenu in o pomenu lepočutne vzgoje, ki je toli zvezana z gozdom, nečemo govoriti, ker za to stran življenja so mnogi tako neobčutljivi, kakor slepec za barve ali gluheč za muziko.

Seveda se sliši ugovor, da gospodarju čisto ne preostaja drugače kakor sekati in sekati pa da se za obranitev in obnovo gozda ne more brigati, ko se svojih dolgov ne more plačati. Toda, kjer je gospodarski načrt in sistem in kjer so po takem velikem in širokem gospodarskem zamislu vse panoge gospodarstva med seboj po enem samem občem smotru povezane, tam je tudi za rešitev gori postavljenega vpra-

admiral Raeger in zunanji minister Ribbentrop. Gotovo je, da bo Anglija nadaljevala svojo vlogo posredateljice za mir. V popoldanskih urah je v tem smislu izšel tudi uradni poziv, ki je bil objavljen v večernih listih in v katerem vlada javnemu mnenju svetuje, naj ostane mirno in naj se ne spuša v nikakšne javne manifestacije v tem ali onem smislu.

Sklep Francije:

Takoj na pomoč Češkoslovaški

Zürich, 24. maja. TG: »Neue Zürcher Zeitung« objavlja poseben dopis iz Berlina, v katerem podaja oceno češkoslovaško-nemške napetosti v zadnjih dneh. Dopis se glasi:

V hudi krizi, ki ogroža evropski mir, se odražajo v posebno ostri luči tri točke:

1. Kapitulaacija Češkoslovaške je nemogoča. Vsa država se pripravlja z največjo odločnostjo na svojo obrambo in se ne pusti pri tem motiti po nobenih zunanjih ali notranjih pritiskih vojaškega značaja.

Razgovor med predstavnikom nemške manjšine v ČSR in predsednikom vlade

Praga, 24. maja. AA. (Havas.) Snočni sestanek med Konradom Henleinom in češkoslovaškim ministrskim predsednikom dr. Milanom Hodžom je trajal dve uri in 4 minute. Po poročilih z vladne strani so se razgovori gibal v tej smeri:

Henlein je predvsem smatral za potrebno poudariti, da je prišel na ta sestanek na poziv dr. Hodže. Henlein je posebno zahteval, da se to zabeleži v službenem poročilu, ki bo izdano o tem sestanku. Kakor je želel, se je zgodilo. Zatem je zastopnik sudetskih Nemcev vztrajal pri tem, da se ukinejo vojaški ukrepi, ki jih je podvzela češkoslovaška vlada. Če se to ne zgodi — je dejal Henlein — bo prisiljen javno razložiti to svojo zahtevo, da odvrne od sebe odgovornost pred svojimi pristajali za primer, če pride do kakih težjih incidentov. Henlein se je v svojem daljšem razgovoru prizadeval, da predloži dr. Hodži, kako nezakoniti so bili omenjeni ukrepi. Svojo zahtevo je Henlein verjetno motiviral s tem, da so vojaški ukrepi napravili v vseh krajih, kjer žive sudetski Nemci, globok vtis. Henleinova propaganda je z vso silo delala na to, da zbudi pri vseh Nemcih na Češkoslovaškem prepričanje, da je praška vlada prenehala biti gospodar položaja v krajih, kjer žive sudetski Nemci in da se odslej nemškemu prebivalstvu ni treba pokoriti nikomur drugemu kakor Henleinu. Odhod čet je spremenil položaj in zopet vzpostavil avtoriteto vlade.

Češkoslovaški predsednik vlade dr. Hodža je v razgovoru s Henleinom verjetno podčrtaval, da je stranka sudetskih Nemcev še v četrti kot predpogoj, da se bo točno izrazila o manjšinskem statusu, postavila zahteve, da se vzpostavi red. Vlada si je prizadevala, da bi zadovoljila tej zahtevi.

Na tem sestanku je bilo govora tudi o vprašanju manjšinskega statuta. Zdi se verjetno, da se Henlein in dr. Hodža nista podrobno pečala s to stvarjo, pač pa, da je samo dr. Hodža na široko razložil vsebino vladnega načrta manjšinskega statuta, ki sega daleč preko dosedanjih zakonskih predpisov.

Sestanek med predsednikom češkoslovaške vlade dr. Hodžo in vodjo sudetskih Nemcev Henleinom predstavlja začetek razgovorov, ki bodo imeli veliko važnost za Češkoslovaško, posebno tedaj, če pride do spremembe ustave. Dosedaj so češkoslovaško državo smatrali kot svojo nacionalno državo, v kateri žive nemška, maloruska, madžarska in poljska narodna manjšina. Namesto do sedanje nacionalne države mora priti država, v kateri bodo različni narodi uživali enake pravice. To vprašanje zelo težko in se pogajanja v nekaj dneh še ne morejo končati. Ministrski predsednik dr. Hodža mora napretno poročati o poteku pogajanj političnemu odboru ministrskega sveta, posvetovati pa se mora tudi s predsednikom češkoslovaške republike dr. Edvardom Benešem ter z voditelji političnih strank. Za spremembo ustave je potrebna dve tretjinska večina v narodni skupščini. Za dosego te večine mora vlada dobiti ne samo glasove henleinovcev, ampak tudi glasove

Hlinkove stranke. Ze 20 let so v Pragi prepričani, da so Čehi in Slovaki en narod, narod češkoslovaški. Nasprotno pa Hlinkova zahteva pravi, da je slovaški narod bratski narod češkemu, poseben narod s svojo narodno individualnostjo. Narodna slovaška stranka, ki jo vodi Hlinka, bo verjetno zahtevala, da se bo manjšinski statut nanašal tudi na Slovake. Dejstvo, da je češkoslovaška vlada poslala svoje predstavnike v Gdinfo, da v njenem imenu pozdravijo slovaške delegate iz Amerike, dokazuje, da Praga v želji, da ohrani mir, ne bo onečala žrtve, ki so jih veliki češkoslovaški domoljubi smatrali za najdragocenejšo. Izdelano pravno besedilo bodo proučili in odobrili predstavniki vseh narodnosti, ki bivajo na Češkoslovaškem in to še preden bo ta načrt poslan narodni skupščini v zakonitev.

Nemško mnenje

Berlin, 23. maja. AA. (DNB.)

»Deutsche Diplomatische Politische Korrespondenz« se bavi v svoji današnji številki z »demokratsko idejo« Češkoslovaške v zvezi z govorom predsednika češkoslovaške republike dr. Beneša. Prava demokracija — piše

omenjeni list — je ona demokracija, v kateri vsaka narodnostna skupina in vsak državljani živi onako življenje, ki njemu odgovarja in v katerem more svobodno izražati svojo nalogo. Toda v tem trenutku ni bilo storjenega ničesar, da bi se odstranile napetosti, ki vladajo v pokrajini, kjer žive sudetski Nemci. O priliki volitev in pred njimi so sudetski Nemci pokazali primerno disciplino in se niso dali zavajati z grožnjami od češkoslovaške strani.

Na koncu članka stoji, da more zadržanje sudetskih Nemcev v teh dneh služiti kot izhodišče za pogajanja v cilju ureditve odnosov.

Dunaj, 24. maja. c. Dunajski dopisnik Reuterja poroča, da so bivšega kanclerja Schuschnigga prepeljali v Leipzig.

London, 24. maja. c. Poljski veleposlanik v Londonu je danes obiskal diplomatskega svetovalca angleške vlade sira Roberta Vansittarta.

Dunajska vremenska napoved: Vreme se bo postopoma zboljšalo.

Zemunska vremenska napoved: Po večini oblačno vreme z dežjem v vsej kraljevini. Toplota se ne bo dosti spremenila.

Od Cmureka do Ljutomera ob narasli Muri

Najrodovitnejša polja v severnem kotu naše ožje domovine so pod vodo

Ljubljana, 24. maja. Zelena Mura privlači vsake 10—20 let iz Avstrije silne vode, ki se na široko razlijejo po nižinah spodnjega toka reke, ki s svojo besno hitrostjo in strašno razdiralno silo rušijo bregove, kopljejo novе struge in delajo ogromno škodo. Zadnja taka poplava je bila leta 1918. O njej se je po Murskem polju govorilo, da je bila ena najhujših katastrof, kar so jih v teh krajih doživeli. Spomin na to poplavo pa bo zbledel sprčo sedanje katastrofe, ki je po svojem obsegu in učinku še vse usodnejša.

V Cmureku je predrlo cesto

Pogled z višin nad Cmurekom daje nazorno sliko o obsegu poplave. Od Spilja do Cmureka je obrežje na naši strani Mure strmo, visoko, pa je pogosto umazano vodovje reke čez avstrijski breg na široko ravnino. Več kilometrov daleč v globino segajo jeziki blatne vode, zalivajo polja in travnike, obkrožajo cele vasi in posamezne hiše, prostrani gozdovi so preplavljeni. Trg Mureck je ves pod vodo, z našega nabrežja se vidi, kako si delajo ljudje visoke odre iz desek med hišami ter se vozijo s čolni po cesti. Na naši strani pa butajo besni valovi reke z vso silo ob breg ter izpodjedajo cesto, na kateri je včeraj nekako v sredini nastala v daljavo kakih 20 m razpoka. Včeraj je bilo še mogoče z avtomobilom pasirati to nevarno mesto, danes pa se je cesta že zrušila v Muro in je za promet zaprta.

Od Cmureka do Radgone je prebivalstvo Apaške kotline na nogah, da odvrne grozečo nevarnost od svojih blagoslovljenih polj. Pri vstopu v Apaško kotlino se odcepi od Mure »Milinski potok«, ki dovaja vodo vsem mlinom v dolini. Tu je nevarnost največja. Če se poruši zatvornica, preplavi voda vso kotlino, vse vasi. Zatvornica pa je že stara, z lesenimi stenami. Energični apaški župan Režonja je rešil kolovoz polja. Pred zatvornico so nagromadili lesa, podrli drevesa, nametali kamenja ter tako ojačili jez, da je vzdržal pritisku vode. Preprečili so, da ni vdrla Mura v kanal, brez moči pa so bili napram poplavi samega obrežja reke. Daleč v notranjost kotline se je Mura razlila, poplavlja je obrežna polja in travnike, zalila je tudi vzorne hleve in svinjake Meinlova veleposestva. V najhujšem nalivu in do pasu v vodi so ljudje spravliali 130 svinj iz svinjakov ter mlado živino iz hlevov. Od Apač do Gor. Radgone je kratkih 9 kilometrov, toda pri Lutvercih je voda že na cesti. Banovinska cesta je preplavljena v daljavo 1 kilometra vse do Podgrada pri Radgoni. Vasi in hiše vzdolž ceste so morali izprazniti. V Radgoni je mogoče iz Apač samo po 40 km dolgem ovinku preko Svetega Lenarta v Slov. gor.

Grozna noč v Gornji Radgoni

Noč od nedelje na ponedeljek bo ostala Radgončanom še dolga leta v spominu. Ze v nedeljo so jih opozarjale brujavke, da se bliža visoka voda in da bo pretila nevarnost poplave. Da pa bo ta poplava tako katastrofalna, si nihče ni mislil. Ponoči je začela prihajati voda. Vedno bolj in bolj je narasla, začela je zalivati carinarnico, Spodnji grič, kolodvor, obkrožila je na spodnji strani proge mlina, uradno postopje tehnične sekcije za regulacijo Mure, granitarsko vajništvo. Še tekom noči se je organizirala pod vodstvom g. Snoja rešilna akcija, pri kateri so se najbolj izkazali gasilci. V čolnih so izpraznjevali ogrožene hiše in hleve, spravliali so ljudi v višje ležeče dele trga pod streho, našli so zavetišča za živino in svinje. V ponedeljek zjutraj, ko je napočil dan, se je nudil ljudem obupen pogled na poplavljen predele trga. Voda je segala hišam do oken, krone sadnega drevja so štrlele iz gladine, vrhovi plotov so kazali, kje so vrtovi. Okrog 40 hiš so morali v Gor. Radgoni izprazniti. Čez dan je voda neprestano narasla, popoldne je začela preplavljati progo, kolodvor je povsem odrezala od prometa, tako da so se ljudje vozili s čolni na postajo k vlakom. Nov nasip, ki so ga napravili za razširjenje kolodvora in za nove tire, je voda na več mestih porušila. Železniški promet s sosednjem nemško Radgono je ukinjen. Na avstrijski strani je pa še huje kot na naši. Mura je Radgono popolnoma obkrožila, vse niže ležeče dele mesta je zalila, preplavila je park ter se razlila daleč navzgor proti Bakovcem.

Kopališče Radenci pod vodo

Od Radgone do Radene se nudi s ceste pogled na široko preplavljeno ozemlje. Vsa pod cesto ležeča polja s travniki so pod vodo. Hudo je prizadeto zdravilišče Radenci. Poplava je zajela spodnji del zdravilišča, kjer je nova terapija in zgradbe okrog studenca slatine. V studencu ves dan brni motorika ter sesa iz globine umazano vodo, ki vdira skozi stranske stene, zaradi hudega pritiska v studencu. Vse kabine v terapije so preplavljene za meter visoko. Ker je voda pridrla nenadoma, so šele v zadnjem trenutku spravili iz njih opremo. Preplavljena je tudi tovarna za polnjenje steklenic s slatino.

Napori Veržejcev, da bi se ubranili vdirajoče vode

Od Radencev proti Hrastju—Moti je višje obrežje poglano vode na prekmursko stran. Proti Veržejju pa prehaja zopet poplava na Mursko polje. Veržejci se pred vodo žilavo branijo. Ze lansko leto so zgradili dolg jez na najnevarnejših mestih, ki ga sedaj utrjujejo. Cesto, ki vodi proti veržejškemu mostu, so zadelali z jezom. Pod vodstvom župana Galundra so vsi vaščani na nogah, eni kopljejo zemljo, drugod jo vozijo z vozovi na ogrožena mesta pri jezju, tretji jo zopet nasipajo ter zvišujejo jezove. Dober poldrugi meter visoko stoji voda za jezovi in s strahom gledajo ljudje, ali bodo vzdržali. Ako popustijo pritisku, je vsa vas v nevarnosti. Od jezov na cesti do veržejškega mostu je dobra dva kilometra ceste pod vodo. Peljali smo se s čolnom po tej cesti. Veržejski most še trdno stoji, dasi drvi voda jedva pet prstov pod zgornjo nosilno konstrukcijo. Samo še četr metra voč vode, pa bi most šel v vodo. Pod Veržejem je voda nasip predrila. V hipu se je začel iztegovati med polji in travniki širok jezik umazane vode, vedno dalje je segal in vedno širši je postajal, dokler ni preplaval ceste, ki vodi v Krapje ter polja na drugi strani ceste. Tam, kjer je še pred nekaj minutami valovala pšenica, je sedaj samo kalno vodovje in le visoka rž tu in tam štrli nad gladino. Veržejcem vsi njihovi napori niso nič pomagali. Tekom noči,

ko je voda še narasla in ko ni bilo več mogoče z vso pozornostjo paziti na nasipe, se je jez vdrl in Mura je vdrla v trg. Poplavlja je polovico Veržejja, zalila je vasi Zgoranje in Spodnje Krapje ter je pridrla tja do Cvena, ki ga je poplavlja.

Hudo je, ker primanjkuje čolnov. Najbolj je bila včeraj zaradi tega prizadeta vas Spodnje Krapje. Polovico vasi je voda v noči na ponedeljek zalila, kakih 14 posestnikov, ki stenujejo bolj na samem, je odrezala od brega. Krave so stale do vimena v vodi, svinje so z največjim naporom spravili na podstrešje in še sami splezali k njim ter tam čakali na pomoč. Ker ni bilo čolnov, so si ponekod pomagali s kobačami, v kakršnih parijo svinje. Okrog take lesene banje so zbili nekaj desk in tako napravili splav, s katerim so se vaščani vozili od hiše do hiše ter spravliali ljudi na varno. Živino in svinje so morali pustiti tam, ker ne vedo, kam z njimi in jih v teh splavih tudi ni mogoče spraviti čez vodo. Do hiš, ki stoje na samoti, pa si s takimi splavi zaradi deročih vode niso upali.

Silen obseg je zavzela poplava tudi od Mote naprej proti Razkrižju. Tu se je razlila Mura na široko čez polja ter je podobna velikanskemu jezuru.

V Prekmurju je voda zbudila ljudi iz spanja

Hudo je na Murskem polju, še huje pa divja Mura na drugi strani, v Prekmurju. Najbolj prizadeta je vas Dokležovje. Tu so se narasle vode ustavile ob železniškem nasipu, ki ima premalo prepustov ter so udarile nazaj v vas ter vzdolž proge v notranjost Prekmurja proti Murski Soboti. Dokležovci je zajela povenjen nepripravljen ter so se zbudili ponoči, ko je začela vdirati voda v hišo skozi vrata in okna. V vasi je nastala nepopisna zmeda, ljudje so hiteli na podstrešja ter klicali na pomoč, ki je pa ni bilo od nikoder. Šele ko se je zdanilo, so mogli začeti z reševalnim delom ter so spravili ljudi in živino z ogroženih mest. V Dokležovju je poginilo veliko svinj in tudi živine.

Reševalna služba dobro deluje — ko je poplava že tu

Vsa sreča za Mursko polje je, da je reševalna služba vzorno organizirana in da zadovoljivo deluje. Ze v nedeljo so bile obveščene vse orožniške postaje in občine, da se bliža poplava. Vsek dan jih sproti obveščajo o stanju vode. Najbolj delovni so gasilci, ki prihajajo tudi iz sosednjih, neogroženih krajev na pomoč.

Treba je ustaviti poplave = urediti vode

Več škodo, ki jo je ta poplava povzročila, bo mogoče šele potem, ko bodo vode upadle, vsaj približno ocenili. Toda nobena cena ne bo došla resnične škode. Lahko se reče, toliko in toliko je vredno seno na teh travnikih, setve na teh njivah, za kmeta, posestnika teh travnikov, pa je škoda v resnici mnogo večja. Lani je imel slabo košnjo, vso zimo je živina stradala krme, sedaj pa mu je seno povsem uničeno. Meljavost, ki se je zadnja leta zbog pogostih poplav v Prekmurju in na Murskem polju širila, bo sedaj zavzela še večji obseg ter bo prinesla tamkajšnji živinoreji ogromno škodo. Posledice take poplave se bodo poznale še leta in leta in samo e kako malenkostno podpora tem ljudem ne bo dosti pomagano. Potrebno bi bilo te kraje podpreti predvsem na ta način, da se jih primerno zavaruje pred bodočimi takimi katastrofami. Za nasipi na primernih, najbolj ogroženih mestih, bi se lahko zavarovale vasi in polja pred vdorom vode, pod železnico in cestnimi nasipi bi bilo treba zgraditi primerne propuste, da se voda lažje odteka po stranskih rokavih Mure ter ne zastaja za nasipi. Predvsem pa bi se morala nadaljevati regulacija Mure do izliva v Dravo. Saj so poplave v doljnem delu samo zato tako usodne, ker je reka v Avstriji v vsem svojem teku regulirana, pa pridre vodne mase z vso silo v naše kraje, kjer se v nereguliranem toku ustavi ter razlijeje.

Nemški zakoni razširjeni na nekdanjo Avstrijo

Dunaj, 24. maja. AA. (DNB.) Službeni list nemškega rajha objavlja uredbu o uvedbi nürnberških delavskih zakonov v avstrijskih pokrajinah. Po tej uredbi velja od sedaj naprej tudi v Avstriji nemški državljanski zakon in zakon o zaščiti nemške krvi in nemške časti. § 3. tega poslednjega zakona, po katerem Judinje ne smejo biti zaposlene po nemških hišah v Avstriji, stopi v veljavo 1. avgusta.

Ognjenik Stromboli spet bruhla

Messina, 24. maja. AA. (Stefani.) Ognjenik Stromboli je nenadno začel bruhati. Danes zjutraj so bili silni izbruhi lave in ognjeniškega pepela. Zabeležen pa ni bil nikak potres. Tudi človeških žrtve ni bilo.

Sprejem pri dr. Stojadinoviču

Belgrad, 24. maja. AA. Ministriški predsednik in zunanji minister dr. Milan Stojadinovič je danes sprejel zastopništvo iz moravske, vardarske in zetske banovine, ki so prišla k njemu v zadevah Jugorasa. Dragoljub Milojevič, tajnik delavske zbornice v Nišu in Ljubomir Nikić, predsednik Jugorasa istotam eta razložila predsedniku vlade težki položaj, v katerem žive tamkajšnji delavci. Z ozirom na to so omenjena tri zastopstva prosila predsednika vlade, da se zavzame za povečanje delavskih mezd. Ministriški predsednik dr. Milan Stojadinovič je izjavil, da smatra njihovo prošnjo glede povišanja delavskih mezd za popolnoma upravičeno, ter da bo storil vse potrebno, da se te delavske mezde povečajo.

Stoletnica kraljeve garde

Belgrad, 24. maj. m. Konjeniška brigada kr. garde bo jutri proslavila svojo slavo, ki bo obenem združena s proslavo stoletnice ustanovitve kr. garde. Te slave se udeležijo vsa kr. vlada s predsednikom dr. M. Stojadinovičem na čelu.

Smrt zaslužnega generala

Včeraj so v Belgradu pokopali pehotnega brigadnega generala Miloja Jelišijevića, ki je bil zadnji čas vršilec dolžnosti načelnika v zgodovinskem oddelku glavnega generalnega štaba. Zaslužni general je umrl popolnoma nenadoma, zato je njegova smrt vzbudila toliko večje sočutje. Pokopali so ga z vsemi vojaškimi častmi ob veliki udeležbi njegovih stanovskih tovarišev in civilnega prebivalstva.

Vojni minister Marič v Smirni

Slovesno kosilo mednarodne družbe na parniku „Lovčen“

Atene, 24. maja. AA. Jugoslovanski vojni minister general Marič je po svojem obisku v Ankari v spremstvu turškega ministra za narodno obrambo generala Evzalpa in prvega pomočnika generalštaba Adun Ildisa dospel v Smirno. Na železniški postaji so mu priredili svečan sprejem. Pred kolodvorom je bila postavljena častna četa z godbo in zastavo. General Marič je obiskal v Smirni vse vojaške ustanove. Ko je jugoslovanski vojni minister šel skozi gost spalni po mestu, mu je zbrana množica ljudstva navdušeno vzklikala.

Ob 13 je bil na ladji zetske plovbe »Lovčen« prirejen banket na čast ministrov Evzalpa in Mariča. Na tem banketu so bili predstavniki vseh civilnih in vojaških oblasti ter zastopniki gospodarskih ustanov, poleg teh tudi general Asun Ajdin, pomočnik generalštaba, konzularni zbor na čelu z angleškim konzulom ter številni predstavniki turškega in jugoslovanskega tiska. Na banketu je bila cela vrsta prisrčnih zdravic. V imenu konzular-

Cerkvene razstave v Budimpešti

Budimpešta, 24. maja. AA. (Stefani) Kardinal državni tajnik msgr. Pacelli je danes dopoldne na svečan način odprl razstavo dobrodelnosti, ki daje dokaz o veliki dobrodelnosti katoliške Cerkve v vseh krajih sveta in v vseh časih. Poleg tega je blagoslovil tudi umetniško razstavo, na kateri so razstavljena rezbarska dela in umetniške slike verskega značaja iz dobe vladanja prvega madžarskega kralja Stefana Svetega. Madžarsko časopisje posveča cele stolpce obisku zastopnika sv. očeta Pija XI. na budimpeštanskem kongresu.

Katovice, 24. maja. AA. (Pat.) Z dvema vlakoma se je odpeljalo okoli 1200 poljskih romarjev v Budimpešto na evharistični kongres. Romarji vodijo poljski primas kardinal Hlond, kardinal Kakovski, nadškofa Sapieha in Kwardowski in več škofov. Romarji se vrnejo 29. t. m.

Belgrad, 24. maja. m. Z nocošnjim brzim vlakom je odpotovala iz Belgrada osma skupina katoliških vernikov iz belgrajsko-smederevske nadškofije in skopljanske škofije na evharistični kongres v Budimpešto. Belgrajsko-smederevske nadškof dr. Učič je odpotoval v Budimpešto že v nedeljo. Deputacijo katoliških vernikov iz skopljanske škofije vodi generalni vikar msgr. Ante Kordin.

Občni zbor angleškega otroškega vrta

Belgrad, 24. maja. m. Ob navzočnosti zastopnika Nj. kr. Vis. kneginje Olge in angleške poslanika na našem dvoru je imel danes angleški otroški vrt svoj prvi redni občni zbor. Pred par dnevi je lokale tega vrta obiskala Nj. kr. Vis. kneginja Olga in se dalj časa razgovarjala s funkcionarji vrta.

nega zbora je spregovoril angleški konzul Gra-ee, ki je tudi izrazil svoje zadovoljstvo nad tem, da postajajo stiki med balkanskimi narodi vedno tesnejši. Jugoslovanski vojni minister general Marič pa je izrazil predstavnikom agencije Avala svoje zadovoljstvo nad prisrčnim in prijateljskim sprejemom, ki mu ga je priredil turški narod. Poudaril je, da so bili to izrazi prijateljstva, naslovljeni na Jugoslavijo in njeno hrabro vojsko, manifestacija neomajnega prijateljstva, ki veže obe državi. Izrazil je priznanje turški vojski in njene-mu vrhovnemu šefa predsedniku republike Kemal Ataturku, nakar je tudi poudaril, da je navdušen nad velikim napredkom sodobne Turčije in njenega naroda.

Ko je stopil jugoslovanski vojni minister general Marič na ladjo »Lovčen«, so njemu na čast in v slovo zapele sirene turških ladij, ki so bile vsidrane v pristanišču. Ladja »Lovčen« je nato nadaljevala pot na Grško ter prispela danes v Pirej.

Maršal Čankajšek pripravlja novo obrambno črto

Sanghai, 24. maja. b. Iz Hankava poročajo, da je maršal Čankajšek sklenil reorganizirati svojo vojsko in ustvariti novo obrambno črto, ki bi bila nekaj pred Hajfengom. Maršal Čankajšek namerava mobilizirati armado milijon moč, ki jo bo vrget proti Japoncem z namenom, da zopet zavzame Sučav in tako onemogoči Japoncem, da izkoristijo svojo zmago. Iz kitajkega vira prihajajo vesti, da so Kitajci že pričeli protiakcije ter porazili 14. japon-

sko divizijo na lunghajski progi. Japonska divizija se naglo umika proti Sučavu, kitajski tanki in letala pa je preganjajo, zaradi česar je utrpela velike izgube. Razen tega poročajo Kitajci, da so zavzele nazaj celo vrsto mest in vasi, ki so jih zavzeli Japonci po bitki pri Sučavu. Teh mest Japonci ne morejo držati v svojih rokah, ker nimajo dovolj močnih rezerv.

Shodi in sestanki JRZ

Belgrad, 24. maja. m. V prostorih glavnega odbora JRZ so se nocoj zbrali v velikem številu v Belgradu bivajoči Rusi, organizirani v raznih ruskih organizacijah. Na sestanku, kateremu je prisostvovalo tudi vodstvo belgrajske krajeve organizacije JRZ, so zastopniki Rusov podali izjavo, da vsi korporativno vslopijo v JRZ.

Banjaluka, 24. maja. m. Po tridnevem zasedanju je vrbaski izvršni banovinski odbor JRZ končal svoje delo. Med drugim je bilo sklenjeno, da banovinski odbor JRZ povabi predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Stojadinoviča, prometa ministra dr. Spaha, ministra za gozde in rudnike Kujundžića in ministra brez portfelja dr. Kulenovića v vrbasko banovino.

V Rumi v »Srpskem domu« pa je bil shod JRZ, na katerem je bil glavni govornik prosvetni minister Magarašević. O naši notranji politiki je dejal, da sta tu dva popolnoma nasprotna bloka, samostojno-demokratska koalicija z združeno opozicijo, na drugi strani pa JRZ.

Velik shod je imela JRZ tudi v Sremskih Karlovcih, kjer je govoril predsednik skupščine Cirič, ki je bil izvoljen tudi za predsednika okrajnega odbora JRZ.

V Našicah pri Osijeku je bila ustanovljena okrajna organizacija JRZ. Za predsednika je bil izvoljen poslanec dr. Milan Stijić.

Na shodu JRZ v Bosenskem Grahovu je bil za predsednika okrajne organizacije izvoljen minister Bogoljub Kujundžić; tu je tudi njegov volivni okraj.

1. V nedeljo je bil občni zbor okrajne organizacije JRZ v Domžalah. Udeležilo se je ga po svojih delegatih skoraj vse krajevne organizacije

JRZ iz okraja. Politično poročilo je zbranim podal g. urednik Kremžar.

2. Občni zbor krajevne organizacije JRZ je bil tudi v Cerkljah ob Krki, kjer je bilo podano politično poročilo o sedanjem notranjem in zunanjem političnem položaju. Udeležba je bila zelo lepa — nad 400 fantov in moč. Razpoloženje je bilo najugodnejše, kajti prav takoj po občnem zboru so slovesno priklopili te kraje na električno omrežje KDE. Delo sedanjega vodstva banovine kakor tudi sedanje vlade kaže vidne uspehe.

Mladinska organizacija JRZ v Nišu

Niš, 24. maja. m. V Nišu je bil danes občni zbor mladinske organizacije JRZ za moravsko banovino. Občnega zbora se je udeležil tudi predsednik glavnega odbora dr. Bojan Pirk, ki je imel na zboru tudi govor. Iz poročil je razvidno, da se je mladina tudi v tej banovini organizirala v JRZ.

O razmerah na univerzi v Zagrebu

»Hrvatska straža« ponatiskuje iz »Narodnega valca«, ki ga izdaja Radičev sin Vladimir Radič, članek o razmerah na univerzi v Zagrebu. »Narodni valc« pravi v tem članku, da so bile v letih 1929—1935 na univerzi tri skupine: dominantna in edina hrvatska fronta, maloštevilni, pa dobro podprti in protežirani pristaši režima in komunisti. O delu komunistov navaja kot značilno: »Ko so hrvatski akademiki pri nekem protestnem zborovanju peli hrvatsko himno (in vzklikali dr. Maček — dodaja »Hrv. straža«) so komunisti z živiganjem in vsakovrstnim vpitjem (na vzklik: »živijo Maček« so odgovorjali s »uj« in »dole« — dodaja »Hrv. straža«) sramotili to našo svetinjo. Ta skupina rdečih tovarišev je bila vedno v taboru, ki je bil naperjen proti edini hrvatski fronti.«

O razvoju po 5. maju pa pravi »Narodni valc«: »Skupina komunistov prejme zapoved o izpremembi taktike (po VII. kongresu kominterne), t. j. da se vrine v narodne vrste. In ker akademika organizacija svojega stališča do teh komunističnih »takoimenovanih Hrvatov« ni točno opredelila, so se kaj lahko začeli vrivati v njene vrste. Prva naloga jim je bila, da napravijo razkol, to pa so dosegli na ta način, da so složne hrvatske akademike začeli deliti na: fašiste in demokrate. Posledica tega je bilo izključevanje Hrvatov in čistih pristavev velikega nauka blagopokojnega voditelja in učitelja Stefana Radiča iz vrst HSS z izgovorom, da so fašisti itd. Kot protitež temu komunističnemu navalu je bila ustanovljena »Hrvatska akademika nacionalistična ligac«. Iz razumljivih razlogov ta liga ne podpira HSS, ampak nastopa samostojno in tako je prišlo do razdvojenosti in do političnega mrtvila v preteklih složnih vrstah hrvatskih vseučilištnikov.«

Po dolgem trpljenju, previden s tolažili svete vere, je v Gospodu zaspal naš dragi soprog, oče in stari oče, gospod

Anton Uršič

živinozdravnik v pokoju

Dragega pokojnika bomo spremili na zadnji poti v četrtek, 26. maja ob 16 iz hiše žalosti na tuk. pokopališče. Sv. Jurij ob juž. žel., dne 24. maja 1938.

Zalnočja rodbina Uršičeva.

Kardinal Verdier v Ljubljani

Prisrčen pozdrav pariškega nadškofa na potu v Budimpešto

Ljubljana, dne 24. majnika 1938.
Ze dva dni vozijo skozi Slovenijo posebni vlaki romarje, ki prihajajo iz Italije ali pa še celo iz zapadnoevropskih držav, kot iz Francije, Belgije in Nizozemske, na evharistični kongres v Budimpešto. Proga Rakek—Ljubljana—Pragersko—Kotoriba je na ta način postala največja dovozna pot k mednarodnemu slavu Rešnjega Telesa v madžarski prestolnici.

V noči od nedelje na ponedeljek smo spremljali po naši zemlji papeževnega legata kardinala Pacellija, ki ga je po nalogu naše vlade na Rakeku sprejel ban dravske banovine dr. Marko Natlačen in ga spremljal vso pot do Ljubljane, kjer je papeževnega odposlanca že po polnoči prišla na kolodvor pozdravit vsa ljubljanska duhovščina.

Trije kardinali

Danes so se peljali skozi Ljubljano trije cerkveni knezi in sicer pariški nadškof kardinal Verdier, nadškof v Toledu v Franciji Španiji kardinal Gomez y Tomas in nadškof v Malinosu v Belgiji kardinal Van Roey, vsi v spremstvu številnih škofov, prelatov in stotin romarjev.

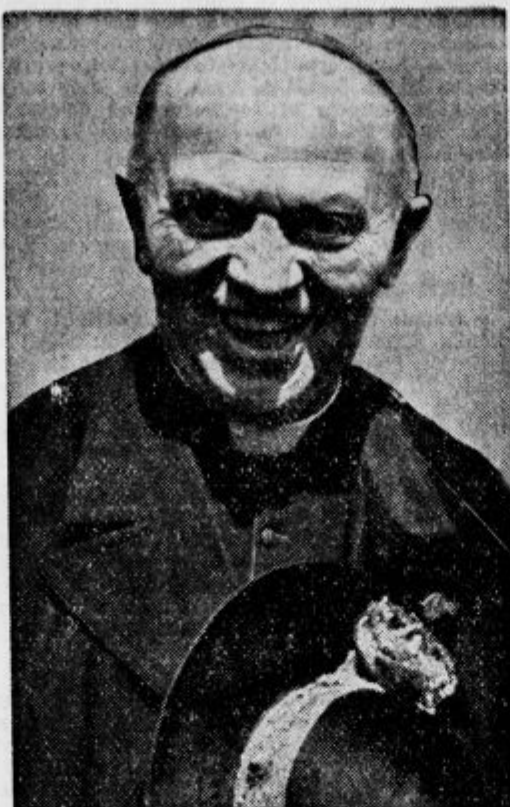
Kardinal Verdier

gost naše vlade

Jugoslovanska vlada je želela na poseben način počastiti velikega pariškega nadškofa, ki je v zadnjih letih zaslovel kot voditelj varnih rok, bistrega pogleda v bodočnost in neutrudljive ustvarjalne volje. Ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović je naročil banu dr. Natlačen, naj pariškega kardinala Verdiera v imenu jugoslovanske vlade pozdravi na državni meji pri Rakeku. Prometni minister pa je dal nalog, da velikemu Francozu in prijatelju naše države stavijo na razpolago salonski voz od državne meje do Budimpešte.

Pozdrav na Rakeku

Ban dr. Marko Natlačen se je davi v spremstvu stolnega dekana dr. Kimovca peljal na Rakek, da sprejme visokega gosta. Pozdrav je bil nad vse gnljiv. Francoski kardinal je bil ves presenečen nad počastitvijo, ki je bil deležen od strani jugoslovanske vlade. Takoj je sprejel v salonskem vozu bana dr. Natlačen ter odposlanca ljubljanskega škofa dr. Kimovca. Gospod ban ga je v gladki latinščini pozdravil v imenu vlade, mu želel dobrodošlico na jugoslovanskem ozemlju, mu izročil osebne pozdrave predsednika vlade ter mu tolmačil topla prijateljska čustva vsega slov. kat. prebivalstva dravske banovine. Kardinal Verdier se je g. banu zahvalil v latinščini ter ga prosil, naj sporoči predsedniku vlade njegovo najiskrenejšo zahvalo za pozornost in naj tolmači Nj. Vel. kralju njegova vdanostna čustva. Nato ga je pozdravil zastopnik ljubljanskega škofa in stolnega kapitlja dr. Kimovec tudi v latinščini in se mu obenem zahvalil za njegovo idej-

Handwritten note: + 7. arm. Verdier + 3. arm. de Paris

stopil na jugoslovanska tla. Vem, da vse te ljubeznivosti veljajo bolj Franciji kakor meni. Moja domovina pa bo zaradi tega še bolj ponosna in bo tudi hvaležna za tako ljubezniv sprejem nadškofa svoje prestolnice.

»Kako lepa je vendar vaša dežela in kako ljubeznivo je vaše prebivalstvo! Pokrajina me spominja na moj rojstni kraj v visokogorju srednje Francije, vaše ljudstvo pa na nasmejana iskrenost mojih rojakov. Teh vtisov ne bom pozabil. Iz globine svojega srca vam povem, da smatram za posebno dobroto in milost božjo, da sem se mogel peljati skozi vašo deželo na poti k mednarodnemu čiščenju sv. Rešnjega Telesa.«

no vodstvo v borbi proti komunizmu. Kardinal ga je v odgovoru prosil, naj pozdravi g. škofa in vse katoliške vernike te prelepe dežele, ki se mu je vsa okopana v pomladanskem soncu smehljala skozi okna salonskega voza. Kardinal je nato g. banu in g. dekanu predstavil svoje spremstvo, v katerem so bili škof v Blois msgr. Audollent in njegov mladi generalni vikar msgr. Andre Charrat, nadalje kardinalov osebni tajnik msgr. Charne in osebni komornik Jean, ki je po vsem svojem obnašanju tako podoben pokojnemu Jožetu nadškofu Jegliču. Kardinal Verdier je vse pridržal v svojem salonskem vozu ter jim postregel z okrepčili.

Ban dr. Natlačen je visokemu cerkvenemu knezu prijateljske Francije predstavil tudi še urednika »Slovenca« kot zastopnika našega katoliškega tiska, nakar se je razvil silno pester razgovor, medtem ko je hitel mimo krasni zeleni film naše prelepe Notranjske. Najprvo je kardinal sporočil, da je poslal predsedniku vlade dr. Milanu Stojadinoviću naslednjo zahvalno brzojavko:

Brzojavka predsedniku vlade

»Globoko me je ganila izredna pozornost, ki jo je izkazala jugoslovanska vlada pariškemu nadškofu. Najiskreneje se zahvaljujem in izražam svoje najboljše želje za prospeh Jugoslavije, prijateljice Francije.«

Izjava »Slovenca«

Nato je prosil, naj katoliški dnevnik »Slovenec« objavi sledečo izjavo:
»Ne morem povedati, kako globoko me je ganila pozornost, ki sem je bil deležen, ko sem

V Rim

z novim modernim avto usom preko Udin, Padove, Bologne, Firenze v Rim ter nazaj preko Pize, Genova, Milana, Brescie, Gardskega jezera, Verone, Padove, Benetk, Trsta, Postojne. Vožnja traja 11 dni. Odhod 17. junija. Cena s vso oskrbo v zelo dobrih hotelih 2600 din za osebo. — Podrobne informacije daje Alp-avto d. z o. z., Bled

»Recite, da želim Vaši vladi, ki mi je izkazala toliko ljubeznivosti, najboljših uspehov pri vodstvu države, in da pošiljam vsej Jugoslavije svoje najboljše želje za prospeh in napredek.«

Kardinalovo delo

v »rdeči« pariški okolici

Potem se je razvil zelo prijeten nevezan razgovor. Kardinal Verdier se je spomnil, da je banovemu sinu g. Stanku Natlačen, ki študira v Parizu, podelil subdiakoniat in diakonat in da mu je le-ta govoril o svojem očetu. Čestital je g. banu, da ima tako zglednega sina-duhovnika. Kardinal si je nato dal razložiti sklop katoliških organizacij v deželi, nakar je začel govoriti o cerkvah, ki jih je zgradil v »rdeči« pariški okolici. Sedaj se gradi že 104. nova cerkev, odkar je on pariški nadškof, in preteklo nedeljo je blagoslovil že 96. Pripovedoval je, kako neizmerno rad sam hodi po tej do sedaj zanemarjeni okolici in kako velike uspehe žanje sodobno dušno pastirstvo. Mnogokrat pride med zakrknjene komuniste, oblečen v kardinalski škrlat, in ko jim pove, da »je on sam še bolj rdeč, kakor so oni«, se jim zasmeji obraz in postanejo takoj dostopni. Silno zanimivo je bilo, kar je pripovedoval o svojem stališču do ljudske fronte. Dejal je, da je s stališčem, ki ga je zavzel, preprečil mnogo zla, kajti v začetku je bila ljudska fronta kulturno bojna. S svojim nastopom pa, ko je priznal, da so bile nekatere socialne reforme nujne in je bilo obžalovati samo to, da jih katoličani sami niso že davno izvedli, je komunistični vihri odbil rogove. Ljudska fronta ni imela nobenega poudara več napadati cerkve in jo je dejansko tudi pustila pri miru, da je delala v najpopolnejši svobodi. »Mi smo preživeli socialno revolucijo«, je dejal kardinal, »in naša sredstva so bila pomerjena za naše potrebe«. Cerkev je v Franciji v močnem razvoju na vseh poljih.

Vedno in vedno pa se je vračal kardinal k oknu in obžadoval lepo pokrajino, cerkvice po gričih, čedne, oprane vasi, iza njih v daljnem ozadju pa od sonca žareče planine. »Kako lepa,

Planinska kotlina v vodi

Planina pri Rakeku, 23. maja.

Nesrečna naša dolina. Kako rodovitna in lepa bi bila, da ji ne bi pretila vsako leto kdo ve kolikokrat ta nesrečna povodenj. Prej toliko časa brez dežja, sedaj pa po komaj enodnevnem deževju že toliko ravnine zalite! Reka Unec je prestopila bregove in se razlila po najboljelih travniških parcelah in v največji nevarnosti so tudi njive.

Ljudje na Lazih in Jakovici so čakali prav do srede maja z obdelovanjem njiv v ravnini, boječ se povodnji. Komaj so pa njive obdelali, takoj povodenj! Enako vas Grčarjevec. Danes, ko to pišem, eto ji že na nekaterih njivah voda in v nekaj urah bodo zalite vse njive. Ali naj ne gleda naš ubogi

kmet to razdejanje z obupom? Krompir mu je lansko jesen uničila povodenj, izkopati ga je moral mnogo prežgodej; da je mogel letos saditi, je moral krompir kupiti, sedaj mu bo zopet ta krompir v zemlji uničila povodenj. Kaj naj začne in kam naj se obrne ubogi trpin na skromni kraški zemlji? Ali res ne bo od nikoder nikake pomoči in rešitve? Vasi Laze in Jakovica sta uničeni. Včasih toliko in tako hitre povodnji ni bilo. Saj so ljudje imeli tudi njive v ravnini. Pred dvema letoma so bile očistene odtočne jame; prav tako, ali premalo. Prosili smo in danes ponovno prosimo in rotimo bansko upravo, naj nam razširi požiralnike in pregleda odtočni teren in stori vse, da bo voda hitreje odtekala pod zemljo proti Vrhniki.

Velika škoda po povodnji v Dravski dolini

Maribor, 24. maja.

Iz raznih krajev nam poročajo o škodi, ki so jih povzročila zadnja neurja, ki so najbolj divjala v okolici Mute, Selnice in Ruš. Potok Bistrica je tako močno narasel, da je njegovo vodovje porušilo kar 8 občinskih in zasebnih mostov ter povzročilo s tem okoli 6000 din škodo. Poleg tega je porušil nek jez v dolžini 40 metrov ter znaša škoda na tem jez 2000 din. V Bistriškem jarku je voda močno poškodovala dve Soberjevi žagi in povzročila 15.000 din škodo. Močno poškodovana je tudi občinska cesta. Največ škodo je utrpela železarna na Muti, kateri je voda odnesla branik pri jez, podrla brv, polomila vse vrtno ograje in odnesla zemljo, razdrila nasip dveh drugih jezov in poškodovala razne druge obrambne objekte in skladišča za železo in premog. Hudo so trpeli lastniki lesa, ki je bil pripravljen za odvoz s splavi, ker je voda večino lesa odplavila.

Od neurja je močno prizadeta tudi Selnica ob Dravi, kjer so vsi potoki tako narasli, da se je voda razlila preko cest, travnikov in njiv. Največ škodo je voda napravila po poljih in travnikih, na katere je nanosila blata in gramoza. Most med Bistrico in Sp. Bočem je popolnoma porušen in je vsaka zveza med obema bregovima Bistrice pretrgana.

Vode Ruškega potoka so s Pohorja prinesle v dolino toliko kamenja, da je potokovo strugo popolnoma napolnil in si je voda morala najti novo pot. Preplavila je njive in travnike ter zalila mnogo hlevov, iz katerih so z veliko težavo reševali živino. Na pomoč so morale prihiti okoliške gasilske čete, katerim se je z velikim trudom posrečilo odkopati potokovo strugo in tako velike množine vode spraviti v pravo strugo. Na banovinsko cesto je voda nanesla mnogo kamenja, vendar ne toliko, da bi bil promet onemogočen.

Najstarejši borovniški laran umrl

Štirje cimprski rodovi: Jozef Jereb, njegov sin, vnuk in pravnuk

Borovnica, 24. maja.

Včeraj zvečer je umrl na Pakem pri Borovnici v 100. letu svoje starosti g. Jereb Jožef. Pokojni se je rodil 19. marca 1839 na Zirovskem vrhu. Kot pastirček je prišel k hiši, v kateri je bil pozneje gospodar. Poročil se je 4. avgusta 1864 in vzgojil petero otrok. Njegov sin je umrl 3. januarja 1938 — kot stari oče.

»Cimprski oče« so se torej rodili v letih, ko je v Avstriji zavladal Franc Jožef. Bojeval se je leta 1878 v Bosni in Hercegovini; zelo rad je pravil, kako so jih turški vstasi napadali. Pretrpeti je moral marsikatero »gjenko« v teh bojih. — Vsi naporci pa niso mogli omagati te korenine. Do lanske pomladi je bil krepkejši kot njegov sin. Zelo ga je potrla nesrečna smrt hčere 22. januarja 1934 pod opoldanskim brzovlakom. Ko mu je pa umrl sin, tudi že stari oče, je žalosten dejal: »Nace, mislil sem, da bom umrl prej kot ti, pa si me prehitel.« Čutil pe pa tudi on, da se mu bliža zadnja ura. Zadržal čase je vedno molil rožni venec. Okrog njega pa je skakal 4 letni pravnuk. Vsi smo mu želeli, da bi dočakal 100 let, toda Bog ga je prej poklical k sebi. Naj mu sveti večna luč in Bog daj, da bi v Cimprski rodovini kdo doživel 100 let.

Velefilm, ki ga je svetovni tisk označil kot mojstrovino brezkompromisnega realizma

Žene na prodaj

Kino Matica 21-24

Močan prikaz življenja in njegove prave in lažne morale! V gl. v. **Bette Davis**

Ne zamudite!

Kaj pravite?

Sedaj pa dovolite, da povem svoje mišljenje o »nacionalnem jugoslovenstvu«, ki se uganja zadnje čase pri nas.

Ce pravi kdo, da je nacionalen, pomeni, da je za narod in državo; ker pa si lastijo nekateri monopol nacionalnosti zase in to tudi pri vsaki priložnosti poudarjajo in kriče o tem celo pri sprejemanju gostov, sledi nujno iz tega, da smo vsi tisti, ki ne vpijemo o svojem nacionalizmu — anacionalni in protidržavni. Res, radoveden sem, kakšno merilo imajo »naprednjakarje« za nacionalnost: ali ima pri tem tisti večje zasluge, ki bolj kriči, ali kako? Mi smo tudi prečeti z ljubeznijo in vdanostjo do naroda in države, četudi ne razglajamo svojega navdušenja z vpitjem, ker vemo, čim bolj kdo vpije, tem manj je iskren. In če nekaj nas pri takem kričanju moti; večkrat slišimo: kdor je bil pred vojno velik avstrijski, je sedaj velik »jugoslovenar«, zato pa, da njegovi grehi ne pridejo na dan.

Jugoslovenska ideologija naj nam bo sveta in razišena nad vsem!

pravi Čeh in misli pri tem "DOBER DAN". Toda ime odličnega novega bonbona se glasi pri nas in na čehoslovaškem

505 S CRTO

ker se tudi tam kot po vsem svetu ušiva ta odlični bonbon, ki je povsod zelo priljubljen.

505

BONBON EVROPE

izdeluje pri nas samo »UNION«, ZAGREB

Koledar

Sreda, 25. maja: Gregorij VII., papež; Urban I. papež.

Četrtek, 26. maja: Kristusov vnebohod. Filip Nerij, spoznavalec.

Osebnosti

— Nova imenovanja pri okrožnem sodišču v Murski Soboti. Apelacijsko sodišče v Ljubljani je imenovalo na novo ustanovljeno okrožno sodišče v Murski Soboti, ki prične 1. junija t. l. uradovati v gradu grofa Szaparyja, za dnevničarje-zvaničnike: Ivo Nefimovo, gimnazijsko abiturientko iz Bratoncev pri Beltincih, Antona Sereca iz M. Sobot, Magdaleno Gostiševo, gimnazijsko abiturientko iz Ljubljane, Zoro Lednikovo, absolventinjo meščanske šole iz Ljubljane, in Antonijo Križmanovo, gimnazijsko abiturientko iz Trzin pri Domžalah. Za dnevničarja-služitelja sta imenovana pri istem sodišču Fran Matjašič iz Maribora in Ignac Zunič iz Crenšovcev. Imenovani imajo 28. t. m. nastopiti svojo službo. Absolvent meščanske šole v Novem mestu Stojan Grom je imenovan za dnevničarja-zvaničnika pri okrajnem sodišču v Ormožu.

— Odlikovani so z redom sv. Save IV. razr.: višji voj. uradnik IV. razr. topniško-tehnične stroke Franc Kolman, z redom sv. Save V. razr. voj. pisar I. razr. Anton Ješovnik, z zlato kolajno za vojaške vrline topniški poročnik Bojan Presečnik in z zlato kolajno za vestno službovanje veterinarski pomočnik III. razr. Pavel Horňjak.

— Iz vojaške službe. Imenovani so za inž. stotnika II. razr. uradniški pripravnik Rihard Matanšek, šteto od 24. maja 1935; za inž.-poročnika uradniški pripravnik Henrik Kunc, šteto od 27. sept. 1936, in sicer v inženirsko-tehnični stroki; za inž.-majorja uradnik VII. pol. eskupine Karlo Jelinek, Dragotin Krpan in Ivan Čelustka, in sicer v zrakoplovno-tehnični stroki; za veterinarskega poročnika diplomirana veterinarja in voj. državna gojenca Josip Marolt in Valter Ivanuš. — Prevedeni so za intendantskega častnika rezervni pehotni stotnik II. razr. Todor Gavanski in poročnik Igor Kraut v sanitetno stroko (lekarinška skupina) za nižjega voj. tehn. uradnika IV. razr. — Upokojeni so višji voj. uradnik IV. razr. topniško-tehnične stroke Franc Kolman, nižji voj. tehnični uradnik II. razr. tehnične stroke mornarice Martin Barac, voj. pisar I. razr. Anton Ješovnik, ki je obenem preveden v rezervno, in nižji veterinarski poročnik III. razr. Pavel Horňjak. — Razrešeni so službe rezervnega častnika peh. poročnika Jakob Urbih in Janko Kogovšek, zrakoplovni podporočnik Janez Gartner, peh. poročnik Ferdo Rubčić, Dragotin Deisinger, Julije Suplika in peh. podporočnik Benjamin-Jozef Ungar.

— Za vojaškega delegata na Poljskem je imenovan topniški polkovnik za generalštabne poste Milan Kaludjerčič, doslej na istem položaju v Avstriji. Razrešen pa je dolžnosti voj. delegata na Poljskem peh. polkovnik za generalštabne poste Jurij Mušič.

Imej čista usta!

Ze od nekdanj cenimo ljudi, ki imajo čista usta in blesteče zobe. Orodje, ki se stalno rabi — kakor naši zobje — je treba seveda redno negovati. Zjutraj in zvečer zobno ščetko in Chlorodont, pa zobe očistiti v vseh smereh! Nič strahu: zobje to prenesejo. Le slabe nege ne vzdržijo! Zato: Chlorodont, kvalitetno zobno pasto! Domači proizvod.

— Odlična slovenska operna pevka gdč. Vera Majdičeva, ki je v zadnjih letih z velikim uspehom gostovala po raznih inozemskih gledališčih, bo nastopila danes in v petek, dne 27. maja, v belgrajski operi kot »Tosca« in »Senta«. Na gostovanje je odlične pevke opozarjamo predvsem belgrajske Slovence.

— Tajinstven požig in poskušen umor. Mali kazenski senat je večerj obravnaval prav nenačuden, tajinstven požig in poskušen umor 70-letnega kiparskega rezbarja Matije Cerarja v Zirovskih pri Kračnji, kamniški okraj. Ponoči dne 15. januarja okoli polnoči je nekdo potkal na okno izbe Matije Cerarja in ga je prosil za ogenj. Cerar je odprl okno. Tujec, ki je trdil, da je pot zgrešil, mu je pomolil žvepleni papir, ki ga je Cerar prižgal na luči in mu ga vrnil. Tujec je s papirjem vžgal neko bakreno cev, ki je bila napolnjena z bencinom. Nato je cev, iz katere je bušil moder plamen, vrgel proti Cerarju, ga

močno opeknel in zažgal tla odnosno posteljo. Cerar je hitro ogenj pogasil. Močno se je opeknel in so bile opekline smrtonosnevarne. Zaradi zločina poži in zločina poskušene umora je bil obtožen kovač in posestnik mož Slavko U. iz Kračnje. Ta je odločno zanimal vsako krivdo in navajal svoj alibi. Glavna obremenila priča Matija Cerar je na razpravi zatrjeval, da je v tujcu spoznal obtoženca. Razprava je bila preložena na nedoločen čas, da se izvedejo še drugi dokazi.

— Banovinska kmetijska šola v Sv. Jurju ob juž. žel. Na tej kmetijski šoli se prične novo šolsko leto 15. sept. t. l. Šola je enoletna in traja do 31. avg. 1939. Združena je z internatom za 36 gojencev ter poseduje 144 ha obsežno posestvo z vsemi kmetijskimi panogami in za to potrebni gospodarski poslopji. Zlasti se upošteva poljedelstvo in živinoreja. — V šolo sprejme banška uprava predvsem sinove kmečkih staršev, ki naj po dovršeni kmetijski šoli ostanejo na domači kmetiji. Stari morajo biti vsaj 16 let in z dobrim uspehom dovršiti osnovno šolo. Mesečna oskrbovalnina se določi po premoženjskih razmerah ter znaša od 70 do največ 300 din. Brezplačnih mest ni. Prošnje za sprejem (banovinski kolek za 10 dinarjev) je poslati ravnateljstvu najkasneje do 15. julija t. l. ter priložiti: 1. krstni list, 2. domovnico, 3. spričevalo o pravosti, 4. odpustnico, odnosno zadnje šolsko izpričevalo, 5. obvezno izjavo staršev oziroma varuha, da bodo krili stroške šolanja, in da ostane prosilec po šolanju na domačem posestvu, sicer povrne od banovine prejetе podpore (banov. kolek 4 din), 6. kolika pristo uverjenje o imovinskem stanju, ki ga dobe na okrajnem načelnstvu, ali potrdilo županstva o velikosti posestva in višini neposrednih davkov. — Kdor želi nadaljevati podporo od okrajnih kmetijskih odborov, naj vloži svojo prošnjo potom okr. kmetijskega referenta. — O sprejemu se obvesti prosilci pismeno. Podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo.

— Vreme. Evropa: Vsa Evropa, razen skrajnega juga in zahoda, je pod vplivom segretega arktičnega zraka, kateri povzroča nestalno in pretežno oblačno vreme z nalivi. Deževno vreme vlada nad Skandinavijo in nad zahodnimi Anti, kjer zrak prihaja v dotiko s hladnim in vlažnim zrakom. Na balkanskem polotoku prihaja topli tropski zrak in se meša s segretim arktičnim zrakom, kateri povzroča deževno vreme. — Jugoslavija: Prevladuje oblačno po vsej kraljevini z dežjem v sredini države in na vzhodnem delu. Toplota se je nekoliko znižala. Minimalna temperatura Zagreb 8, maksimalna Hercegnovi 25 stopinj. — Napoved za danes: Pretežno oblačno po vsej kraljevini. V prehodu oblačno bodo vedrine. Toplota brez velikih sprememb.

KINO UNION

Telefon 22-21

STRAS

Film mladostne ljubezni, hrepenenja v najtežjih časih krvave ruske revolucije

Marlene Dietrich in Robert Donat

Najnovejši in najlepši film oboževane umetnice z novim simpatičnim partnerjem! Predstave ob 16., 19.15 in 21.15

— Knjige Slovenske Matice za leto 1938 so izšle in jih ljubljanski Matični člani lahko dvignejo osebno v Matični pisarni vsak delavnik med uradnimi urami dopoldne in popoldne. Zunanje člane in poverjenike pa prosimo, da nam čimprej sporoče svoja naročila, kolikor tega že niso stili. — Uprava Slovenske Matice.

— Izredni občni zbor Slovenskega zdravniškega društva v Ljubljani bo 27. maja, ob 18 v zborniški dvorani na magistratu. — Dnevni red: 1. pozdrav predsednika, 2. predlog prof. dr. Zaklorkarja: imenovanje za častnega člana prof. dr. Jovanovič-Batuta, 3. predlog prim. dr. Blumauerja: imenovanje za častnega člana prof. dr. Jiraska.

Za Binkošti posebni vlak v Trst

kateroga priredi Zveza za tujski promet v Sloveniji.

Prijave in informacije do 30. maja v

izletni pisarni M. Okorn

Ljubljana — hotel »Slon«, — Telefon št. 24-45.

Vhod iz Prešernove ulice.

Pri prijavi se plača samo 20 din za kol. potni list, ostali snesek za vožnjo pa najkasneje do 3. junija. Prijavit se čimprej, ker je število udeležencev omejeno.

— Slovenska kovinska industrija noče zaostajati. Čitali ste o velikih razširitvah in investicijah železarne Zenice. Marsikoga je upravičeno skrbelo, da bo zaradi tega prizadeta slovenska železarska industrija. Toda naše gospodarsko življenje sloni na zdravi tradiciji in je prebello še mnogo huje udarce; pomislite samo na težavne dni na Jesenicah v dobi krize! Se s tem večjo poštenostjo, žilavostjo ter neomahljivostjo so se naši gospodarstveniki lotili dela za obstoj in napredek slovenske industrije; za izpolnitev našega železarstva so bile lani vlozene večje investicije. Uspehi naše železarske in kovinske industrije bodo posebno učinkovito prikazani na pomladanskem ljubljanskem velesejmu od 4. do 13. junija.

— Jugoslovenska knjigarna r. z. s. o. z. v Ljubljani nudi iz zbirke »Katholische Lebenswerte« sledeče zvezke po izredno znižanih cenah: Zv. 1. Sawicki, Der Sinn des Lebens. 357 str. vez. 30 din; Zv. 2. Rost, Die Kulturkraft des Katholizismus. 607 str. vez. 45 din; Zv. 3. Willmann, Die Wissenschaft vom Gesichtspunkte der katholischen Wahrheit. 196 str. vez. 30 din; Zv. 4. Krebs, Dogma und Leben. 490 str. vez. 35 din; Zv. 5. Sawicki, Die katholische Frömmigkeit. 411 str. vez. 35 din; Zv. 6. Rie, Kirche und Keuschheit. 471 str. vez. 35 din; Zv. 7. Schmitt, Katholizismus und Entwicklungsgedanke. 294 str. vez. 30 din.

Nešteto priznanj

ki so jih izrekle gospodinjice o

PERIONU

potrjuje odlično kvaliteto tega pralnega sredstva

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenceče.

— Krapinske toplice. Kopalški avtobus vozi ob torkih in sobotah k vaku, ki prihaja v Rogaske Slatine ob 11.30. Odhod iz Ljubljane ob 8, iz Celja ob 10.09 ter iz Maribora ob 9.16. Drugače je stalno na postaji Zabok pri dopoldanskih in večernih vlakih iz Grobelnega, Zagreba in Čakovca.

— Prof. Piccard leti v stratosfero! To je bila senzacija prvega reda in znano nam je, s kakšnim zanimanjem smo zasledovali vse faze tega senzacionalnega poleta. Iztotako ogromno senzacijo je vzbudila luknjičasta čokolada »Strato«, proizvod tovarne Mirim čokolade. Vsak, kdor jo je že poskusil, jo označuje za »senzacionalno dobro«, je krhka in lahko topljiva. Pokusite tudi Vi luknjičasto čokolado »Strato«.

Ljubljana

V sredo, dne 25. maja 1938

Gledališče

Drama: Sreda, 25. maja: »Loposčine«. Premiereki abonma. — Četrtek, 26. maja: »Izpiti za življenje«. Izvem. Znižane cene od 20 din navzdol. Petek, 27. maja: »Zenitev«. Red. Četrtek. — Sobota, 28. maja: »Pokojnik«. Izvem. Znižane cene od 20 din navzdol. — Nedelja, 29. maja: »Zadrega nad zadrego«. Izvem. Znižane cene od 20 din navzdol.

Opera: Sreda, 25. maja: »Don Juan«. Red. Sreda. — Četrtek, 26. maja: »Seviljski brivci«. Goslovanje znamenitega italijana, tenorista Christy Solaria. Izvem. Cene od 50 din navzdol. — Petek, 27. maja: Zaprtlo. — Sobota, 28. maja: »Rigoletto«. Red A. — Nedelja, 29. maja: »Trubadur«. Izvem. Globoko znižane cene od 24 din navzdol.

Prireditve in zabave

Skoraj vsak del mesta ima svoj pevski zbor. Tako tudi Krakovo-Trnovo pod vodstvom agilnega zborovodje g. Avseneka. Zbor društva Krakovo-Trnovo bo pokazal sadove letošnjih zimskih vežb na koncertu v veliki Filharmonični dvorani, ki bo v petek 27. t. m. zvečer ob 20. Zbor je dober, uživa splošno lep sloves in je tudi navdušen za lepo izvajanje slovenske narodne in umetne pesmi. To dokazuje skrbna sestava njegovega koncertnega sporeda. Vstopnice se dobe v knjižarni Glasbene Matice.

Glasbeni otroški vrtec šole Glasbene Matice ponovi drevi ob 17. svoji nastop v Hubadovi pevski dvorani. Opozarjamo starše na nocojšnjo ljubko prireditev naših najmlajših. Začetek točno ob 17. Spored se dobi v knjižarni Glasbene Matice.

Na binkoštno nedeljo dopoldne ob 11.15 bo v Ljubljani v veliki Filharmonični dvorani zopet koncert bolgarskih pevcev. Tokrat pridejo na obisk v Slovenijo železničarji iz Ruse ob Donavi; njihov mešan zbor šteje 70 članov. Na koncert se danes opozarjamo.

Sestanki

Odborniki Barjanskega okrožja ZFO imajo drevi ob 8 redno sejo v Trnovskem prosvetnem domu v Karunovi ulici št. 14. Seja je za vse odbornike obvezna!

Naše dijaštvo

Pevci in pevke! Na praznik Vnebohoda (dne 26. maja), v četrtek, bo od 10 do 11 redna pevka vaja za akadem. službo božjo pri oo. frančiškanih. Pridite vsi!

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Nalagajte svoje prihranke v Mestno hranilnico v Mariboru

I Maša za turiste in izletnike bo jutri, na praznik, in v nedeljo obakrat ob 4.15, pred odhodom gorenjskega turistovekega vlaka.

I Og. kateheti ljubljanskih ljudskih šol so prošeni, naj se v zadevi prvobohajancev zglasne na Vnebohod dopoldne od 10—12 pri nadzorniku za verouk. Kdor ta dan ne more, pa ob priložnosti kesneje.

I Salezijanski Mladinski dom, Kodeljevo, v četrtek, na praznik vnebohoda Gospodovega, obhajamo v Mladinskem domu materinski dan. Slovesnost bo po sledečem sporedu: Predvečer: Ob 17.30 šmarnice za otroke, ob 18.30 šmarnice za matere in za druge, po šmarnicah koncert rakovniške godbe na dvorišču Mladinskega doma. Med koncertom simbolična razsvetljava na igrišču, spuščanje raket in bengalični ognji. — Na praznik: Sv. maša za matere skupno z otroki ob 19.30. Matere naj skupno z otroki pokleknejo k obhajalni mizi! Ob 11.15 kino-predstava: Borba za dete; slavospev materini ljubezni. Vstopnina 2 din. — Popoldne: Ob 14.30 govor, pete litanije in blagoslov z Najsvetejšim. Po blagoslovu z Najsvetejšim blagoslovilov otrok. Prinesite tudi dojenčke! — Ob 14.30 slavnostna akademija v kino-dvorani. — Vabila, ki so žigosana, veljajo za vstopnico. Dobe se brezplačno v pisarni ravnateljstva Mladinskega doma.

KINO KODELJEVO

Telefon 41-64

Nocoj ob 20.30 uri dva velefilma

LILIAN HARVEY ORLIČ WILLY BIRGEL

(Ijubezem Napoleonovega sina)

FEDORA. — Akademiki! Poslušajte se znižanih vstopnic! Din 3.50.

I Cvetličarna Bajt se je preselila v Frančiškansko ulico — »Rožac«.

I Zatvoritev prehoda skozi Lattermannov dvored. Zaradi prireditve pomladanskega velesejma, ki bo letos od 4. do 13. junija, bo prehod skozi Lattermannov dvored, ki vodi od spodnjega dela otroškega igrišča mimo velesejemskih paviljonov proti pivovarni Union, zaprt od dne 27. maja do 18. junija.

I Promenadni koncert. Turistični odbor za mesto Ljubljano priredi na praznik, dne 26. t. m. promenadni koncert v Zvezdi od 11—12. Igrala bo delavska godba »Zarja« pod vodstvom gosp. kapelnika Ivana Grudna.

I Uprava igralske skupine »Slovenska scena mladih« vabi vse cenj. dame in gospode, ki čutijo resnično veselje do gledališke umetnosti, k sodelovanju. Prijavite se lahko danes v sredo od 7—8 zvečer na Novem trgu (prej Turjaški trg) Menza 2D, prtiličje, levo.

Portorose

(Oddaljeno 1 uro od Trsta)

BROM - JODNA SOL - KOPELI
OBALNE KOPELI

Palace Hotel

HISA PRVEGA REDA (200 sob)
ZMERNE CENE PENSIONU

Sport - Družabnost - Odpočitek

Pojasnili:
PALACE HOTEL
PORTOROSE
(Trieste)

I Za mestne reveže je neimenovan dobrotnik daroval 200 din. Mestno poglavarstvo mu izreka najlepšo zahvalo.

I Lepe in dobre moške obleke lastnega izdelka priporoča po zelo zmernih cenah A. Kunc, Ljubljana, Gosposka ul. 7.

I Zaradi čiščenja uradnih prostorov mestni trošarinski urad dne 27. in 28. maja ne posluje.

ZFO

Vaja za rajalni pohod članov bo jutri na praznik ob pol devetih dopoldne na Stadionu.

Vaja za rajalni pohod mladev bo pa ob pol štirih popoldne istotam. Vsi, ki imajo pri tem pohodu opravka, se naprošajo, da se vaje gotovo in točno udeležijo.

Maribor

m Splošna slov. reprezentativna umetniška razstava, ki se vrši prihodnji teden v Mariboru bo odprta v nedeljo, 29. t. m. Umetniški klub v Mariboru, ki razstavo prireja, prosi slovenske umetnike brez razlike, da nujno odpošljejo svoja dela in sicer umetniki iz področja Ljubljane Društvo slov. likovnih umetnikov v Ljubljani, ki bo oskrbelo žirijo in transport, oni iz mariborskega področja pa Umetniškemu klubu v Mariboru.

m Smrtna kosa. V Gosposki ulici je v 76. letu starosti umrla Katarina Brence, v bolnišnici pa je umrl 60-letni Martin Steinberger. Naj počivata v miru, sorodnikom naše sožalje!

m SSK Maraton. Šahovska sekcija ima drevi strogo obvezen sestanek za vse člane.

m Drava naplavila utopljence. V Breznem je Drava naplavila truplo neznanega moškega utopljence, ki je bil star okoli 65 let. Truplo je bilo oblečeno v temno modro obleko. Utopljence je visok 165 cm in je močne postave. V žepih so našli 22 šilingov, tri denarnice, očala, poročni prstan in srebrno uro. Listin ni imel nikakih in zato njegove identitete ni bilo mogoče ugotoviti. Pri njem so našli tudi nemški časopis od 25. marca. Na utopljenceu ni nikakih sledov kakega nasilja.

m Okrožno sodišče v Mariboru išče Rošetove oškodovance. Mariborsko okrožno sodišče poziva vse oškodovance »Glavne privredne zadrug« r. z. z. o. z., Maribor, Tattenbachova ulica 2, da se takoj prijavijo najbližji orožniški postaji ali policiji ter priglasi svojo škodo. Oškodovanci naj navedejo, koliko so vplačali na pristopnini, na premijah in drugih stroških ter naj svoja poročila pošljejo na: Maribor, Tattenbachova ulica 2.

m Nesreča pri Breznem povzročila 400.000 dinarjev škode. Železniška nesreča pri Breznem, o kateri smo obširneje poročali v »Ponedeljskem Slovence« je po cenitvah strokovnjakov železniški upravi povzročila okoli 400.000 dinarjev škode. V zvezi z nesrečo so se v Mariboru razširile govorice, da je kurjač Franc Flis v bolnišnici umrl, kar pa ne odgovarja resnici. G. Flis bo kmalu zdrav zapustil bolnišnico.

m Nesreča v mlino se je pripetila 25-letnemu mlinarju Juriju Grafonerju v Apačah. Ko je hotel z drogom popraviti gonilni jermen, mu je drog tako nesrečno izbil iz rok, da ga je s tako silo udaril po telesu, da mu je razparal trebuh. Prepeljali so ga takoj v mariborsko bolnišnico, kjer so ga operirali.

Perilo, kravate, ugodno pri Jakob Lah, Maribor.

m Obmejni organi prišli mladega pustolovčaka. Na meji pri St. Ilju je padel v roke naših organov 14 letni begunček iz bivše Avstrije, pri katerem so našli dva velika samokresa in 100 nabojev. Oborožen fantiček je z orožjem pobegnil preko meje najbrž v bujni fantaziji, ki so mu jo vzbudili razni kriminalni romani. Ne ve namreč nič kaj poasniti, zakaj je umrl čez mejo in zakaj se je tako oborožil.

m Nesreča v mlino se je pripetila 25-letnemu mlinarju Juriju Grafonerju v Apačah. Ko je hotel z drogom popraviti gonilni jermen, mu je drog tako nesrečno izbil iz rok, da ga je s tako silo udaril po telesu, da mu je razparal trebuh. Prepeljali so ga takoj v mariborsko bolnišnico, kjer so ga operirali.

m Konzul Klaus izpuščen iz zaporov. Mariborska policija je včeraj iz policijskih zaporov izpustila »konzul« Klaus, ki je s svojimi pustolovčinami pred časom v Mariboru vzbudil veliko zanimanje in zaradi katerega je mariborska policija stopila v stik z vsemi velikimi policijskimi ravnateljstvi po vsej Evropi. »Konzul« so iz zaporov izpustili na podlagi izjave uradnega zdravnika, ki je ugotovil, da Klausovo rahlo zdravje ne dopušča, da bi še dalj časa bival za zamreženimi okni. Policija dosedaj še ni prejela odgovorov raznih inozemskih policijskih ravnateljstev in zato Klausova usoda še ni odločena.

Gledališče

Sreda, 25. maja zaprtlo. — Četrtek, 26. maja ob 20. uri: »Pod to goro zeleno«. Znižane cene. Zadnjič.

GRADO pri TRSTU

Zlati otok. Plaža.
Jezero. Morske
termalne
kopeli

Hotel ESPLANADE Hotel MILANO
I. raz. ob obali II. raz. ves komf., prosp.

Pension VILLA REALE
Park ob obali. Hotelski boni reda »C«

Hoteli METROPOLE
Moderni komfort. Cent. lega. Zmerne cene.

LYDIA DRUŽINSKI HOTEL
Blizu obrežja. Tek. voda. Izvrsna kuhinja. Popolni
pension od Lit. 30 do 22. Govori se jugosl. Prospekt

Pension »ALLA SPIAGGIA«
Ob morju. Družinski hotel. Pension od Lit. 25—
naprej. Prospekt

Pension LITTORIA
Moderni komfort. Obrežna bližina. Zmerne cene.
Prospekt

Dr. Ivan Slokar, predsednik ljubljanske borze

Ljubljana, 24. maja.

Na današnji seji borzne uprave se je svet Ljubljanske borze za blago in vrednote konstituiral takole:

Predsednik: dr. Ivan Slokar; podpredsednika: Ivan Jelčič in Rihard Skubeč; člani upravnega odbora pa borzni svetniki: dr. Basaj Josip, Schweiger Rihard, inž. Remec Vladimir in dr. Windischer Fr.

Devizni predpisi Jugoslavije

Dr. Rikard Fuks, gospodarski svetnik v Zagrebu, je sestavil izredno potrebno knjigo »Devizni predpisi Jugoslavije«. V tej obsežni publikaciji so zbrani vsi naši devizni predpisi in je to doslej naša najpopolnejša izdaja deviznih predpisov. Metoda, ki jo obravnava pisec, je ogromna, kajti upoštevati bi bilo samo deviznega pravilnika, ampak tudi vse odloke ministrstva financ in okrožnice Narodne banke. Tako vsebuje knjiga številne odloke načelne važnosti in številne individualne odloke pristojnih oblasti, tako da jo lahko smatramo za popolno, ker vsebuje vse pozitivno pravo s tega področja. Poleg službenih tekstov so vsaki točki dodelani tudi komentarji, kakor tudi še razni odloki Državnega sveta in Stola sedmorice v Zagrebu.

Publikacija je bila potrebna radi tega, ker je postalo devizno poslovanje izredno komplicirano radi velike množice predpisov, v katerih se ne najdejo niti banke kot pooblaščen trgovci z devizami in valutami. Tem težje je to za posameznike, ki bi si tudi želeli, da se poglavo v materijo. Zato bo knjiga dobrodošla vsem, ki imajo opravka z deviznimi posli, posebno pa onim, ki imajo s tem stalno opravka, torej vsem gospodarskim ljudem.

Vse predpise je avtor razdelil na naslednje skupine: predpisi za uvoz blaga, za izvoz blaga, za posamezne države, terjatve inženjerske, turistične plačila, razna plačila za inženjerske, bančne manipulacije, pristojbine, takse itd. Ta sistemizacija je dobra in bi lahko služila za vzgled pri naslednjih kodifikacijah deviznega prava. Knjiga ima dva dodatka, od katerih prinaša prvi v originalu vse one odloke in okrožnice, ki niso bili naravnost porabljeni v knjigi. Drugi dodatek pa prinaša v kronološkem redu vsebino vseh odlokov finančnega ministrstva, okrožnic Narodne banke, odloke in razsodbe sodišč ter vesti zveze denarnih zavodov, ki segajo do najnovejše dobe, t. j. do sreda aprila. Skupno obsega knjiga 577 strani v velikem oktav-formatu, trdo vezana stane 250 din. Tisk Topografije. Knjiga je izpolnila obšutno vrzel ter bo zelo dobrodošla priročnik, zlasti ker še obeta avtor, da bo izdal dalje izpremembe in dopolnitve predpisov.

— Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zavžite jutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Josefovo« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Naša zunanja trgovina

Kakor smo že poročali, je bila tudi v aprilu letos naša zunanja trgovina pasivna, dočim je bila v aprilu lani aktivna. Razvoj naše zunanje trgovine po mesecih je naslednji (v milijonih dinarjev):

	uvoz		izvoz	
	1937	1938	1937	1938
januar	321.1	370.85	402.2	356.7
februar	334.0	431.0	419.16	394.3
marec	451.0	509.7	511.8	422.8
april	462.6	432.34	570.2	395.7
4 meseci	1568.8	1743.85	1903.4	1569.5

Uvoz je bil sicer aprila manjši kot marca, pa tudi manjši kot lani aprila, toda istočasno je znatno padel izvoz v primeri z lanskim letom, pa tudi v

Denar in kredit

Gospodarska literatura pri Srbih in Hrvatih beleži zadnja leta lep in viden napredek. Mladi znanstveniki izdajajo nova dela, ki so koristna tudi nam Slovincem, kjer je gospodarska literatura manj bogata zaradi naše majhne številnosti. V vrsto dobrih del, ki vsebujejo bogat, zbran material, spada tudi knjiga dr. Joze Tomaševića pod naslovom »Novac i kredit v hrvaščini«. V šestih delih je na 478 straneh obdelal vse najvažnejše pojave in teorije na polju denarja in kredita, čerpa pa pri tem bogato literaturo, ki se stalno obnavlja na tem polju. V prvem delu obravnava avtor denar in njegov zgodovinski razvoj do sedanjega žiralnega denarja, ki je najmodernejša oblika denarja. Drugi del govori o vrstah in organizaciji denarja, posebej o denarnih sistemih ali valutah. Tretji del popisuje emisijske banke, posebej še zgodovino in delo naše emisijske banke. Četrty del je posvečen bankam kot nosilec našega kreditnega sistema s posebnim oziranjem na naše bankarstvo do zadnjega časa. Peti in šesti del obravnava najvažnejša poglavja iz znanosti o denarju, to sta: kupna moč denarja in intervalna vrednost denarja. Avtor se povsod opira tudi na zgodovinsko sociološki izvor sedanjega stanja in je izčrpal vse moderne teorije o denarju in kreditu, prinašajoč tako mnoge prihranke onim, ki so bili doslej navezani samo na tujo gospodarsko literaturo. Velika prednost je tudi v tem, da je sistematično in ne obsega samo naštevavanja krojočih teorij, ampak daje tudi kritično oceno v svojem sistemu, čeprav avtor ni ustvaril lastnih teorij o najvažnejših problemih.

Knjigi je napisal predgovor viceguverner Narodne banke g. dr. Ivo Belin. Knjiga stane 100 din, kar je nizka cena.

Hranilnica mestne občine Brežice izkazuje za lansko leto povečanje hran. vlog v novem poslovanju od 0.5 na 0.8 milij., v tek. računih pa od 0.6 na 1.067 milij. din, tako da znašajo skupno nova sredstva še 1.88 (1.09) milij. din. Hranilnica je povečala lani svoja posojila od 0.23 na 1.0 milij. din. Terjatve pri Priv. agrarni banki ima hranilnica 2.34, 3% obveznic pa 0.94, dočim znaša razlika iz kmetijskih terjatev 0.57 milij. din. Skupno je obseg poslovanja, kar se vidi iz povečanja bilančne vsote od 10.05 na 10.34 milij. din. Čisti dobiček 20.429 (2.449) din. Rezervni sklad znaša 0.57, pokojninski 0.186 milij. din.

Občinska hranilnica v Gornji Radgoni je v lanskem letu pod gerentstvom g. Jože Hrastelja izkazala lep napredek. Samo na novih vlogah je zavod prejel lani nad 700.000 din. Novih, kratkoročnih posojil, je hranilnica lani dala 500.000 din. Gerentstvo je izposlovalo tudi likvidni kredit pri Narodni banki za izplačevanje vlog do 700.000 din. Nadalje je hranilnica lani odoslojala 48 kmetijskih dolžnikov z dolžno vsoto 1.478.616 din. Poslovanje izkazuje pri 5.35 milij. din vlog in 0.5 milij. din bruto prebitka 0.06 milij. din prebitka, kar je bilo porabljeno za dotacijo rezervnega in pokojninskega sklada. Vodstvo zavoda je letos prevzela od združene občine izvoljena uprava, v kateri je g. Hrastelj zopet ravnatelj, predsednik pa g. Pernat Anton.

Nova delniška družba. Minister trgovine in industrije je odobril osnove delniške družbe: Tesla, tvornica žarnic v Belgradu z glavno 2 milij. din (2000 delnic po 1000 din imenske vrednosti). Vpis glavnice 19. maja, predhodni občni zbor delničarjev 19. maja. Pri vpisu se plača 100 dinarjev za prvi obrok in 50 din za ustanovitveno stroške.

Licitacija. Dne 18. junija 1938 bo pri gradbenem oddelku ravnateljstva drž. žel. v Ljubljani II. javna očetna licitacija za težaška, zidarska, tesarska, krovna in kleparska dela, potrebna za napravo novih visokih stavb na stanici Gornja Radgona. — Licitacijski pripomočki se dobijo od 1. junija 1938 naprej pri direkciji drž. žel. v Ljubljani, Ljubljanski dvor, II. nadstropje, soba št. 115, med službenimi urami.

Kovinska industrija v Bosni. Iz izjave ministra za gozdove in rudnike g. dr. Kujundžića je razvidno, da je načelno sklenjena fuzija med Ljubijo (železna ruda), Varešem (topilnica železne rude), Zenico (jeklarna) in Brezo (premogovnik). Ob tej priliki bodo izvršene tudi znatne nove

primeri z marcem je bil v aprilu izkazan padec. Vse to je povzročilo poslabšanje trgovinske bilance od aktivnosti na pasivnost.

Vzrok za nazadovanje našega izvoza je v nižjih cenah naših proizvodov, pa tudi količina izvoza je padla. Tako je znašal letos v aprilu izvoz stavbnega lesa 60.381 ton za 45.7 milj. din, marca 1938 smo izvozili 65.181 ton za 52.17 milj. din, aprila lani 91.467 ton za 83.4 milj. din. Pozna se, da ni dovolj izvoza v Italijo in Nemčijo. Najbolj znatno je od marca na april narasel izvoz koruze: po vrednosti od 65.1 na 151.3 milj. din.

Naša trgovinska bilanca je bila v prvih štirih mesecih lani aktivna za 334.6 milj. din, letos pa je v prvih štirih mesecih pasivna za 174.3 milj. din.

investicije in bodo uvedene posebne metode za dobičkanje jekla (Rennverfahren) po nemškem vzorcu. Ta postopek je pri nas gotovo zelo rentabilen. Svrha nove akcije je popolna neodvisnost od inozemstva glede surovin za železarske industrije.

Borza

Dne 24. maja.

Denar

Belgrajska borza zaradi praznika ni poslovala. V zasebnem kringlu je ostal angleški funt nespremenjen: v Ljubljani na 238 denar, v Zagrebu na 237.20—238.80.

Avstrijski šiling je v Ljubljani popustil na 9.05—9.15, v Zagrebu na 9.03—9.13.

Grški boni so beležili v Zagrebu 28.75 denar. Nemški čeki so ostali nespremenjeni na 14.40 do 14.60.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 2,058.278 dinarjev.

Ljubljana — tečaj s primom:

Amsterdam 100 h. gold.	2416.14—2428.76
Berlin 100 mark	1753.03—1766.91
Bruselj 100 belg.	736.25—741.31
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	216.29—218.34
Newyork 100 dolarjev	4343.50—4379.81
Pariz 100 frankov	120.86—122.30
Praga 100 kron	151.69—152.79
Trst 100 lir	229.24—232.32

Curih. Belgrad 10, Pariz 12.20, London 21.74, Newyork 438.75, Bruselj 73.80, Milan 23.08, Amsterdam 242.10, Berlin 175.75, Dunaj 42, Stockholm 112.025, Oslo 109.20, Kopenhagen 97, Praga 15.225, Varšava 82.50, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25.

Vrednostni papirji

Ljubljana. Državni papirji. 7% inv. pos. 99.50 —101, agrarni 63—64, vojna škoda promptna 484—486, begl. obv. 93—94.50, dalm. agrarni 92.50—93, 8% Bler. pos. 99.50—101, 7% Bler. pos. 94—95.50, 7% pos. DHB 100—101. — Delnice. Narodna banka 7300—7400, Trboveljska 200—210.

Zagreb. Državni papirji. 7% invest. posojilo 99—100.50, agrarni 62.25 den., vojna škoda promptna 483—484 (484), begl. obv. 93—94, dalm. agrarni 92.25—93.50, 4% sev. agrarni 62 denar, 8% Bler. pos. 98.100 (98.25), 7% Bler. posojilo 94—94.25, 7% posojilo Drž. hip. banke 99.50 den., 7% stab. posojilo 99 den. — Delnice: Narod. banka 7.300 den., Priv. agrarna banka 228 den., Trboveljska 205—210 (205), Gutman 60—75, Isis 25 denar, Tov. sladk. Bečkerek 600 blago, Dubrovačka 390 blago.

Žitni trg

Na žitnem trgu vlada metuljo. Ponudb ni dosti, konzum pa se je popolnoma odtegnel s trga ter čaka samo na znižanje cen. Kaže, da je dovolj založen in da bo najbrž lahko zdržal skoraj do nove letine, odnosno vsaj do konca tega meseca. Cene so ostale skoraj popolnoma nespremenjene.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Sejem v Kranju dne 23. maja 1938. — Voli: 1. vrste 6.25, 2. vrste 5.50, 3. vrste 5; telice: 1. vrste 6, 2. vrste 5, 3. vrste 5; krave: 1. vrste 4.50, 2. vrste 4, 3. vrste 3.50; teleta: 1. vrste 7.50, 2. vrste 7; prašiči špeharji 10.50, prašiči pršutarji 8 din za kilogram žive teže.

Goveje meso 1. vrste prednji del 10, zadnji del 12, 2. vrste prednji del 10, zadnji del 10, 3. vrste prednji del 8, zadnji del 9; svinjina 16, slanina 17, svinjska maest 18, čisti med 22, neoprana volno 10, oprana volna 21—25, goveje surove kože 12, telečje surove kože 12, svinjske surove kože 8 din za kg.

Pšenica 255, ječmen 235, rž 250, oves 225, koruza 160, fižol 200—400, krompir 100—125, lucerna 2600, seno 125, slama 60, jabolka 1. vrste 900, 2. vrste 700, 3. vrste 500, češnje suhe 1. vrste 1000, 2. vrste 900, 3. vrste 800, pšenična moka 350—400, koruzna moka 200—225, koruzni zdrob 250, ajdova moka 525 din za 100 kg.

Poročilo o trgovskem prometu na sejmu v Kranju dne 23. maja 1938. Na sejem je bilo prignanih

akov iz cilka Raja; glede dveh Janezovih olj pogajanja za nakup se niso končali. V celoti se je umetnostni inventar pomnožil za 102 številki, odnosno 195 kosov, a najdragocenejših med njimi galerija brez radodarnosti svojih mecenov ne bi bila mogla pridobiti.

V nadaljevanju svojega poročila je omenil tajnik ustanovitev Akademije znanosti in umetnosti, pripravljalec odbora za visoko umetniško šolo v Ljubljani in Moderne galerije, treh ustanov, s katerimi je galerija najraje zvezana. Galerija je privedla tri razstave, in sicer kolekcije Kavčičevih risb, grafično razstavo skupine Mladi Hudožniki iz Sofije in celotnega življenjskega dela bratov Subicev. Za to razstavo je zbral gradivo posebni odbor pod predsedstvom dr. Ložarja, člani so bili dr. Stele, Zorman, Marolt, megr. Steska, prof. Subic in dr. Subic. Odeček je bil 7 mesecev v permanenci in je njegovo podrobno delo ohranjeno v obširnih poročilih, ki so jih sestavili dr. Ložar, prof. Subic in Zorman. Razstava Subicev je za Narodno galerijo nov časten list v vencu njenih pridruženj; poleg moralnega uspeha je treba poudariti tudi dejstvo, da so bile vse slike po zaletu restavrirane gg. prof. Marolta in Mateja Sternena. Ekrbno popravljene in take vrnjene lastnikom. — Poleg teh treh razstav pa je nudila galerija prostor in pomoč še naslednjim razstavljalcem: Sl. Tomerlinu, Matiji Jami, bratoma Vidmarjem, skupini Kos-Maleš-Gorše, skupini slovenskih mlajših umetnikov, B. Jakcu, Francetu Kralju, P. Francaliskiju, arh. I. Neidhardt, Društvu slov. likovnih umetnikov, še enkrat S. Tomerlinu, Klubu neodvisnih, dvojici Mavlič-Lepavac, A. Černigoju in Foto-klubu.

Inventar vse umetnostne imovine društva je ekrbno sestavil umetnostni zgodovinar Stane Mikuz, novo organizirani fotografski laboratorij pa upravlja upravnik J. Zorman.

KODAK
98
BOX 620
dinarjev

format 6x9cm
DOBI SE V VSEH FOTOTRGOVINAH

33 volov, 36 krav, 10 telet, 1 junica in 2 bika. Na sejem je bilo pripelanih tudi 83 svinj in 101 prašič. Prodanih je bilo 30 volov, 20 krav, 10 telet, 1 junica, 1 bik, 14 svinj in 29 prašičev.

Tobačne srečke

Na 128. žrebanju tobačnih srečk iz leta 1882 so bile izžrebane za amortizacijo tele serije: 70, 410, 411, 721, 1126, 1129, 1324, 1370, 1417, 1565, 1660, 1743, 2325, 2535, 2536, 3117, 3146, 3981, 3987, 3990, 4032, 4167, 4175, 4184, 4188, 4202, 4250, 4263, 4666, 4787, 4843, 4945, 5030, 5297, 5636, 5720, 5862, 5976, 6228, 6328, 6585, 6611, 6634, 6641, 6923, 7091, 7295, 7420, 7578, 7930, 7961, 8063, 8096, 8354, 8407, 8515, 8752, 8776, 8825, 8891, 8985, 9082, 9147, 9226, 9284, 9334, 9455, 9471, 9450, 9590. — Nadalje so bili izžrebani tile dobitki: serija 7145, štev. 17, 15.000 din; ser. 2816, štev. 30, 1000 din; ser. 1463, štev. 5, 500 din; ser. 7625, štev. 48, 500 din. Po 100 din: ser. 721, štev. 7; ser. 1291, tev. 97; ser. 1649, štev. 20; ser. 2108, štev. 26; ser. 2950, štev. 62; ser. 4650, štev. 86; ser. 4737, štev. 55; ser. 4900, štev. 57; ser. 6538, štev. 43; ser. 7099, štev. 96. Po 50 din: ser. 385, štev. 89; ser. 895, štev. 12; ser. 2112, štev. 19; ser. 4381, štev. 68; ser. 5617, štev. 18; ser. 6161, štev. 79; ser. 7198, štev. 94; ser. 7291, štev. 54; ser. 8820, štev. 14; ser. 9298, štev. 33.

Srečke Rdečega križa

Na 90. žrebanju srečk Rdečega križa kr. Srbije so bile izžrebane za amortizacijo tele serije: 79, 105, 309, 335, 814, 1044, 1370, 1535, 1672, 2104, 2392, 2640, 2984, 4361, 4660, 5055, 5180, 6046, 6394, 6651, 6733, 6790, 6814, 7031, 7621, 9014, 9070, 9100, 9386, 4760.

Nadalje so bili izžrebani tile dobitki:

ser.	štev.	dob.	ser.	štev.	dob.
68	24	50	4820	38	50
1152	87	50	4898	31	50
1305	33	50	5065	94	50
2190	77	50	5049	41	50
2250	1	50	6284	29	50
2304	26	50	6484	62	50
2742	18	50	6551	81	50
3085	38	100.000	6701	75	200
3408	95	200	7727	63	1.000
3508	84	60	8346	97	200
4002	8	50	8677	20	50
4219	2	200	9088	33	50
4422	86	50	9062	63	500
4439	83	200	9593	58	50
4500	28	500			

Trbovlje

Desetletnica Vincencijeve konference. — Na občnem zboru je bilo podano lepo poročilo o delovanju te lepe ustanove. V preteklem letu je dopirala predvsem staroupokoje in brezposelnih ter šole otrok delavskih družin s številnimi družinskimi člani. Gospodarsko stanje zaposlenih delavcev se je zadnji čas precej zboljšalo, ker redno delajo, vendar pa se še veliko ne pozna, ker morajo plačevati stare dolge. Lani je izdala konferenca 219 nakaznic za najpotrebnejša živila, zlasti za moko. Štirim težko bolnim pa je nudila ves čas po liter mleka na dan. Izdatki v l. 1927 so znašali 10.298 din. Največji dobrotelnik je v preteklem letu bil g. minister dr. Korošec. V desetih letih je Vincencijeva konferenca izdala podpor za živila in obleko 151.494 din. Kupila je zemljišče na Vodaх sredi rudarskih kolonij v izmeri 7622 kvadratnih metrov za 304.880 din. Gradbenega fonda za sirotišče, ljudsko kuhinjo in cerkev je zbraneska 267.336 din. Vsota še sicer ni zadostna, vendar se bo začelo letos graditi vsaj sirotišče, kolikor bo pač mogoče. V svojem poročilu je dodal ustanovitelj in vodja Vincencijeve konference g. župnik Gašparič, da zaupa na Boga in doseganje dobrotlike, male in velike, da nas bodo velikodušno podprli, da bomo srečno dovršili veliko socialno ustanovo za naše otroke.

Kakor gospod tajnik, tako je bil tudi blagajnik g. ravnatelj dr. Pretnar deležen iskrene pohvale zborovalcev. Le žal, da skromna sredstva blagajniku ne dopuščajo, da bi svojo vestnost uporabljal pri višjih postavkah dohodkov in — seveda tudi izdatkov za nakup umetnin. Iz ekrbno sestavljenih obračunov poenemamo, da je Narodna galerija navezana v glavnem na podpore kr. banske uprave in ljubljanske občine. Podprla je tudi mariborska občina in lani prvič — po zaslugi ministra g. dr. Korošca — država. Članarina je vrgla 9.405 din, vstopnina 1.604.25 din, izkupiček za društvene edicije 5.194 din. Večino svojega denarja izda društvo za vzdrževanje poslopja Narodnega doma in Jekopičevega paviljona, potem pa za upravo, čeprav dela z najmanjšim še možnim osebjem. Vendar pa je v zadnjih dveh letih, kolikor je namreč trajala poslovna doba, našla še vedno nad 80.000 din za nakup umetnin. Toda ob koncu poslovnega leta je blagajna skoraj prazna!

Na predlog revizorjev gg. dr. Subica in dr. Krivca je občni zbor s pohvalo razrešil odbor odgovornosti za dosedanje delo. Potem je bil z navdušenjem izvoljen za predsednika zopet dr. Franc Windischer, v odbor od doseganih odbornikov gg. dr. Fran Kimovec, prof. Gofmir Anton Kos, dr. Rajko Ložar, dr. Fran Ks. Lukman, odv. Marjan Marolt, dr. Fran Pretnar, dr. France Stelč, akad. slikar Matej Sternena in prof. Saša Santel, na novo pa na mesto doseganih odbornikov dr. Izidorja Cankarja in dr. Alojzija Uradnika, ki sta oba zapustila Ljubljano, kulturna gradnika vodilnih slovenskih dnevnikov gg. dr. Tine Debeljak in Božidar Borko. Revizorja eta ostala kot doslej dr. Rudolf Krivic in dr. Milan Subic.

Vsi sklepi občnega zbora so bili soglasni, udeležba je bila zlasti s strani mlade umetniške generacije prav častna.

Kulturni obzornik

Poslovanje in finance

Narodne galerije

Že v svoji nedeljski izdaji smo priobčili kratko poročilo o poteku občnega zbora Narodne galerije, ki je bil dne 21. t. m., in izvleček iz obširnega poročila društvenega predsednika g. dr. Franca Windischerja, ki je v to svojo poročilo vključil tudi eliko našega splošnega umetniškega življenja. Po predsednikovem ekspezeju je prebral tajnik, akademik, slikar prof. Saša Santel svoj obširni elaborat o društvenem delovanju v pretekli poslovni dobi. V svojem sestavku je združil pregled dela, ki ga je opravil odbor na 14 sejah, ki ga je ta čas vršila pisarna pod vodstvom upravnika g. Janeza Zorman, in onega, ki je plod prizadevanj posebnih odsekov, od katerih eden razvršča galerijske zbirke, drugi pa je imel nalogo zbrati in urediti razstavo bratov Janeza in Jurija Subicev. Tajnik je poudaril, da je vsako sejo uvedel predsednik dr. Windischer z obširnimi poročili o stanju in potrebah galerije ter o ostalih dogodkih na umetniškem polju; ta poročila bodo služila kot objektivna registracija najmarkantnejših pojavov v slovenski likovni umetnosti za gradivo bodočim raziskovalcem naših umetniških razmer. Kot ustanovitelj so pristopili na novo gg. prof. dr. Regen, prof. dr. Murko Vladimir,

Denar velik ko človek

Na tihomorskem otočju Jap rabijo kamnit denar

Najbolj čudne in največje denarje na vsem svetu imajo na malem otočju Jap, ki leži kakih 1300 kilometrov vzhodno od Filipinov. Tam denar, ki je velik kakor človek, ali pa še večji, ni nič redkega. Vsak tak kos denarja pa je na sredi preluknjane. Kos denarja, ki je zlasti veliko vreden, ima toliko luknjo, da se skozi njo lahko stlačil odrasel človek. Kdor hoče torej tak kos denarja izročiti v plačilo na primer svojemu upniku, vtakne skozi tisto luknjo močan kol, včasih celo deblo, nakar poprime več mož, ki tisti kos denarja neso, ali pa ga morajo celo vleči. To se seveda godi globoko notri v džunglah.

V lukah in pristaniščih otoka Jap kajpada kroži kovani ali papirnati japonski denar, ker so ti otoki od leta 1914 pod japonsko vlado, medtem ko so poprej nekaj časa bili pod nemško. V podeželskih džunglah tega otoka, kakor tudi na manjših otokih Map in Rumung, ki sta pred glavnim otokom Jap, pa japonski denar le redkokdaj vidiš. Tukaj imajo že od nekdaj svoj kamnit denar.

Dve toni težki novic

Kamen, ki tem domačinom služi za denar že od nekdajnih sivih časov, ni nič dragocenega. Je navaden apnenec ali pa kak drug kamen, ki ima pa to lastnost, da se je v njegovih žilah nabralo kristalizirano apno, polno ogljikove kisline. Kekor rečeno, to ni nič dragocenega, vendar so tamkajšnji domačini že v pradavnih časih ta kamen porabljali za svoj denar, ker je redek in se težko dobi. Časnikar, ki o tem poroča, pravi, da je videl največji plačilni kamen, ki je imel v premeru tri metre in pol, težak pa je bil kakih dve toni.

Ker je torej ta denar tako težko prenašati, zato navadno ljudje niti ne kupujejo za denar, marveč v zameno. V tem oziru pa se domačini drže starih pravil, ki določajo, koliko je kaka stvar v zameni vredna.

Škatla vžigalic 2 kokosova oreha

Navada je ta, da je škatla vžigalic vredna dva kokosova oreha, za 10 orehov pa že dobiš kos kruha ali pa škatlico cigaret. Kdor pa je svoje orehe prinesel od daleč, zahteva za svojih 10 orehov kako cigareto več in jo morda tudi dobi, če zna dobro barantati.

Če pa nima orehov, si pomaga s tobakovimi listi. Kdor dá 10 tobakovih listov, dobi zanje 25 kokosovih orehov. Če hoče domačin kupiti pivsko steklenico petroleja, plača zanje 40 orehov. Prav tako pa zamenjujejo domačini tudi drugo svoje blago. Kokoši, jajca in svinje zamenjujejo za petrolej, za gramofone in harmonike. Seve ne le za to, marveč tudi za druge stvari, ki jih ali res potrebujejo ali pa so jim le v razvedrilo in za igranje.

Kovanega denarja ne marajo

Srebrnega ali bakrenega denarja ne marajo. Kaj neki je takle srebrni novič v primeri z njihovim velikim kamnitim novcem. Kajpada igra tudi tukaj računstvo svojo vlogo, ker je pri srebrnem ali bakrenem denarju že treba znati nekaj matematike, ki pa je domačini tamkaj ne marajo. Je pa še drug razlog, zaradi katerega se ljudje otrešajo kovanega denarja. Ljudje sodijo, da nihče ne ve, koliko časa bo ta denar še veljav. Saj so včasih imeli tamkaj že španski denar, ki pa je izginil s španske oblasti. Ko je prišel angleški denar ali nemški, je bil španski brez vrednosti. Nato je prišel japonski, ki je zamenjal nemškega in je nemški ostal brez veljave. Tako si mislijo vrli prebivalci otoka Jap, da utegne kdaj napočiti doba, kot tudi Japoncev ne bo več v deželi in bo z njihovo oblastjo vred izginila tudi veljava njihovega denarja. To je čisto naravno modrovanje. Kamen pa ostane, najsi se tudi menja oblast na otoku.

Tudi drugačen denar

Vendar je treba omeniti, da prebivalci otoka Jap poznajo še drugačen denar, ne le kamnitega. Školjke morskih bisernih ostrig prav radi porabljajo za plačilno sredstvo. Kdor ima polno vrečo kopre, to je jedre kokosovih orehov, ta ima že denar. Z vrečo kopre se da že marsikaj kupiti. Čudno je dalje še eno plačilno sredstvo. Otokani Tihega morja izdelujejo in radi nosijo spretno izdelane pasove, ki si jih pripašajo okoli ledij. Zlasti

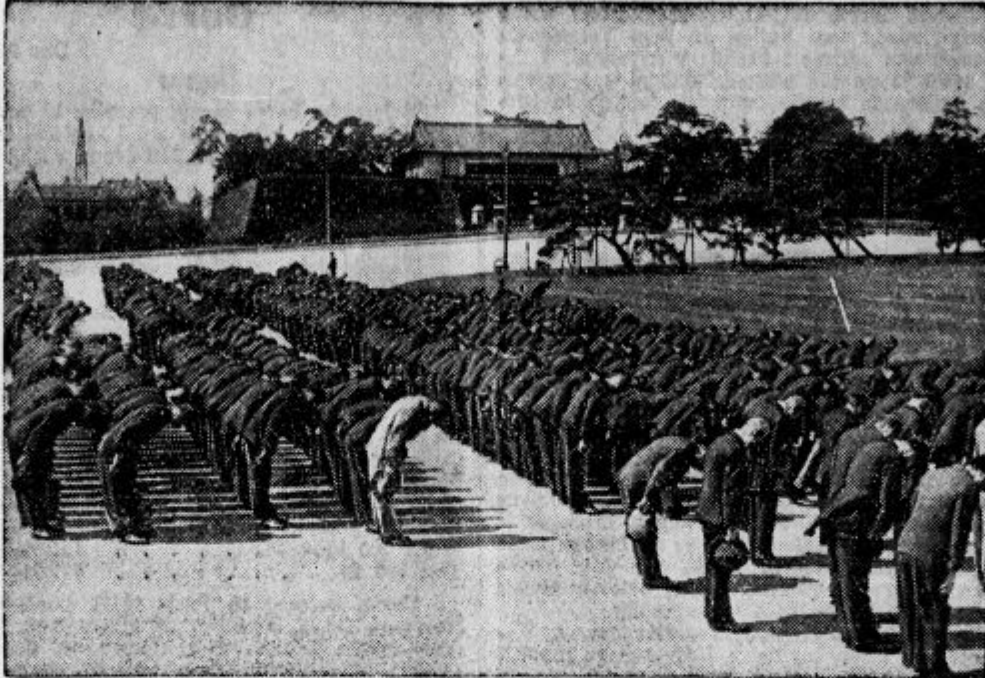
na otoku Mokomok izdelujejo silno lepe take predpasnike. Imenujejo jih »lavalap« ali »lava lavas«. Kdor ima vrečo tega blaga, si že lahko marsikaj privoščil. Popotnik pripoveduje, da je pred občinjsko hišo v njegovi vasi stala cela vreča tega blaga. Nihče pa ni te vreče odprl in si opasal teh pasov. Vrečo so hranili. Ko je prišel čas, so tisto vrečo poslali v sosednjo vas za čoln, ki so ga bili tam kupili in s tisto vrečo blaga plačali. — Vendar si ljudje blago izmenjujejo ali se poslužujejo te vrste denarja le pri manjših kupčijah.

Drag je kamniti denar

Pri večjih kupčijah velja le veliki kamniti denar. Inozemec, ki pride tjakaj in se mu zdi, da je tak kamniti novic tako rekoč brez vrednosti, je hudo presenečen in razočaran, kadar bi ga hotel

kupiti. Kdor bi hotel kupiti tak kamniti novic, ki ima le 30 cm v premeru, mora plačati zanj 75 dolarjev. Kamen, ki bi človeku segal do pasu, bi bil vreden že 4000 kokosovih orehov, ki pa so na otoku vredni 20 dolarjev. Kdor pa bi hotel kupiti kamen, visok kakor odrasel moški, bi ga najbrže ne mogel plačati, ker ga domačini cenijo tako visoko, da bi z njim lahko kupil več vasi in naselbin. Kamen pa, ki je dvakrat večji, kakor pa je moški visok, sploh nima cene, ker ga za nobeno ceno ni mogoče dobiti.

Zato ti veliki kamni niso last posameznih domačinov, temveč njihove skupnosti. Stojijo pred njihovo občinjsko hišo, ki jo zato tudi imenujejo »fi-baie-denarna hiša. Pred hišami zasebnikov stoji le mali kamni, ki so po 60 cm, kvečjemu do pol drugega metra visoki. Manjše kamne, ki nimajo več ko po 15 cm v premeru, pa hranijo v hišah.

Na rojstni dan 37 let starega japonskega cesarja prihajajo pred cesarsko palačo japonski državljani ter se globoko klanjajo, zeleč cesarju in vsej državi čim lepšo bodočnost

Po zobeh spozna, od kod je kdo doma

Ameriški zdravnik, član ameriškega zdravstvenega urada za zobe v New Yorku dr. Waterman je prepoloval vse dežele Severne Amerike ter preiskaval zobe mladim in starim, belim, rdečim in črnim prebivalcem Amerike. In je na podlagi teh svojih skušenj sedaj izjavil, da more po zobovju vsakega človeka natančno povedati, od kod je kdo doma. Kajpada on sam nosi odgovornost za to, kar je rekel v podrobnostih. Kar je pa splošnega povedal, bi bilo skoro verjetno in je vsej javnosti velik nauk, kako naj ljudje zobe negujejo.

Ta zdravnik je našel namreč velike razločke med zobovji ljudi iz različnih krajev. Najboljše zobe je našel pri ljudeh, ki so doma iz ameriških zveznih držav Arkanzas in Tennessee, najslabše pa so imeli prebivalci držav New York, New Jersey in pa iz držav na severovzhodnem delu, ki je splošno znan pod imenom Nova Anglija. To so države Maine, Massachusetts, Connecticut. Od kod je ta razlika? Razlaga je enostavna. Zadnje imenovane države so industrijske države, kjer prebivajo delavci, ki imajo slabo razveto in slab zrak. Tukaj prebivajo ljudje, ki imajo slabo in neredno prehrano, ter ljudje, ki večkrat razbrzdano živijo. V državah Arkanzas in Tennessee pa ljudje živijo vse drugače. Tukaj prebivajo kmetje, ki imajo dovolj zdrave hrane in ki čez dan prebivajo po večini zunaj svojih stanovanj v svežem zraku. Poleg tega skozi te dežele teko reke, ki iz gorovja prinašajo s seboj dovolj raznih rudnin, ki so za zdrave zobe velikega pomena.

Če pa bi se človek oziral le na to, bi moral

reči, da imajo najbolj zdrave zobe v gorski pokrajini Rocky-Mountains. Pa jih v resnici nimejo, ker je tukaj narava zopet preveč trda in podnebje preostro.

Torej bi človek moral takole sklepati glede zob: Vse človekovo telo potrebuje normalnih razmer, zunanjih in notranjih. In kar ugaia vsemu telesu v celoti, to prija tudi zobem. Torej naravno življenje v ne preveč trdih okoliščinah je zdravo tudi zobem.

★

Bernardinski psi ne pojdejo na Himalajo

Poročali smo že, da so bernardinski menihi, ki so opravljali svoj reševalni posel na prelazu Sv. Bernarda, tudi v himalajskem gorovju napravili tako reševalno postojanko. Francoški listi so pred kratkim poročali, da bodo menihi vzeli v himalajске gore tudi bernardinske pse, ki naj bi tamkaj 4000 metrov visoko opravljali isto reševalno dolžnost, ki so jo opravljali v Evropi.

Prior bernardinskega zavetišča pater Besen pa je te dni izjavil, da so te časopisne novice brez vsake podlage. Naglasil je, kako težave bi bile že zaradi podnebja, če bi te pse hoteli iz evropskih Alp tako rekoč presaditi v azijske gore. Te živali so namreč vajene živeti v snegu. Lahko si mislimo, kako bi nanje vplivalo popotovanje po tropičnih vročih krajih. Pa tudi nobene potrebe ni, da bi bernardinske pse preseljevali na Himalajo. Pater prior je naglasil, da so v himalajskem gorovju doma pasje pasme, ki se po svojem nagonu in moči dajo lahko primerjati z evropskimi bernardinci. Te domače pse bo v himalajskem zavetišču treba pač primerno dresirati, pa bodo prav tako kakor bernardinci sposobni izvrševati tisto človekoljubno delo, kakršno so opravljali doslej na prelazu Sv. Bernarda naši bernardinci.

★

Grške in rimske razvaline v Albaniji

V južnoalbanskem mestu Butrinto, ki baje stoji že iz časov starega grškega Homerja, so pred kratkim odkrili več staroklasičnih zgradb. V starem veku se je mesto imenovalo Buthrotum. Še za časa grške pomorske in trgovske nadvlade na Jadranskem morju je bilo tukaj važno trgovinsko središče. Ko so Grke zamenjali Rimljani, je bilo to mesto trgovinsko središče rimske trgovine na vzhodnem obrežju Jadranskega morja. V notranjosti Albanije so prebivali divji in bojeviti ilirski rodovi, ki so delali mnogo preglavic rimskim vojskam. Zato so tudi Rimljani, kakor že poprej Grki, dali to mesto močno utrditi, da je bilo varno pred napadi od suhe in morske strani. Še bolj važna je bila utrdba s suhe strani, od koder so grozili bojevitil iliri. Še iz časa grških časov so ohranjeni ostanki orjaškega zidovja, ki je nekdaj obdajalo to mesto. Iz grške dobe so tudi še velika stara vrata ter dva ogromna stolpa, izmed katerih eden je štirioglat, drugi pa je okrogel. Kakor strokovnjaki so določili, so bile te utrdbe zgrajene že v 4. stoletju pred Kristusom. Kakih 300 let kasneje so se mesta polastili Rimljani. Iz rimske dobe pa je odkrit še rimski vodovod, gledališče ter kopalnice, ki je na moč podobno modernim kopalnicam s kabinami, ki se v polkrogu vrste okoli vse kopalniške naprave. V gledališču so našli tudi doprni kip rimskega vojskovodja Agripa, kosce drugih kipov in zelo lepe mozaike. Iz Italije se je pripeljala tjakaj skupina italijanskih arheologov, ki so začeli raziskovati te starinske ostanke.

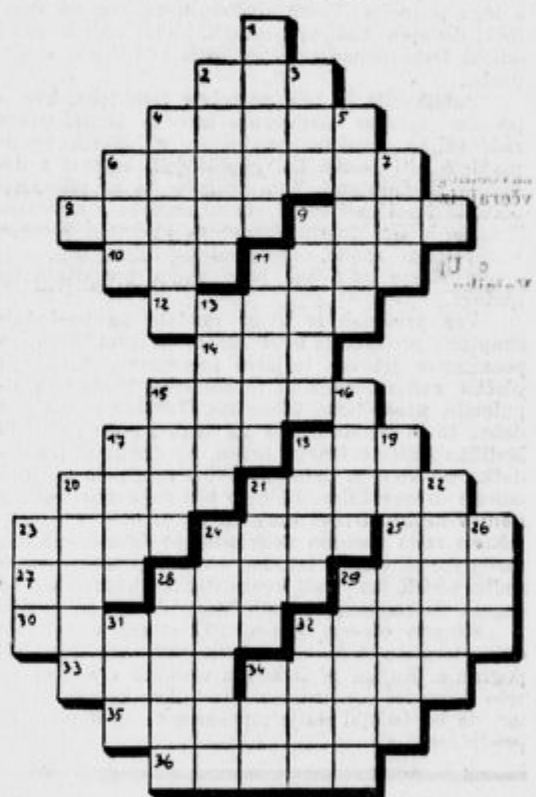
Najdaljši planinski rog ima brez dvoma švicarski kmet v švicarskem kantonu Vaud. Rog je dolg 5,50 m ter tehta 5 funtov. Na ta rog in na druge podobne, dasi manjše rogeve, trobijo švicarski planinski pastirji. Vsako leto prirede s takimi rogovimi tekmovalje, kdo bo lepše nanje trobil. Včasih znajo na take rogeve trobiti kar cele lepe napeve

...

Mladostni zločinci na Angleškem

V Londonu je izšla kriminalna statistika za leto 1936, ki poroča zlasti o mladinskih zločincih. Leta 1936 je bilo na Angleškem 27.216 mladih zločincev, ki niso bili niti 17 let stari. Dodatno k tej statistiki iz leta 1936 pa je treba povedati še, da je policijsko ravnanje v Birminghamu izdalo svoje poročilo že za leto 1937. In to poročilo veli, da je število mladostnih zločincev v letu 1937 zraslo za 29% v primeri s številom iz leta 1936. Nekateri teh mladostnih zločincev niso starejši ko 8 do 12 let. Ti mali paglavci se organizirajo v prave razbojniške tolpe ter plenijo v bližini svojih bivališč. — Nobenega dvoma ni, da je slab kmeti mnogo pripomogel k številkam te žalostne statistike.

Križanka

Vodoravno: 2. nekdanje glasilo koroških Slovencev (1882-1920), 4. karantanski knez iz prve polovice VIII. stoletja, 6. veliko mesto pod gorovjem Elburs v Perziji, 8. skrajšana srbsko moško krstno ime, 9. zahodna azijska država pod angleškim protektoratom, 10. pristaniško mesto v Feniciji, 11. brežbojni izraelski kralj, 12. visoka gora na Primorskem, 14. skrajšana beseda za lijak, 15. moško krstno ime, 17. sodobni slovenski slikar, 18. kraj pri Šmarju na Dolenjskem, 20. velika sibirska reka, 21. grški modrijan in državnik, 23. desni pritok reke Une, 24. občina blizu Maribora, 25. prislovno določilo kraja, 27. ženska oseba iz svetega pisma, 28. otok v Malajskem arhipelu, 29. domača žival, 30. pristaniško mesto v južni Španiji, 32. druga beseda za postavo, 33. gorata hrvaška pokrajina, 34. tuja beseda za tržišče, 35. grad na vzhodnem istrskem obrežju, 36. moška oseba iz svetega pisma.

Navpično: 1. pristaniško mesto v srednji Grčiji, 2. moško krstno ime, 3. skrajšana naslov Čapkovih fantastičnih dram, 4. prva slovenska opera, 5. naslovna moška oseba iz Gogoljeve povesti, 6. moško krstno ime, 7. levi pritok Donave na Bavarskem, 9. kraj v občini Sv. Benedikt v Slovenskih goricah, 11. duhovna igra Josipa Feitena, 13. veliko reklamno podjetje, 15. jezero v Abesiniji, 16. kraj blizu Kamnika, 17. vseučiliško mesto v Nemčiji, 18. reka na Primorskem, 19. ud Narodnega gledališča v Ljubljani, 20. sodobna francoska politična osebnost, 21. češki simbolistični pesnik (1864-1928), 22. sodobni hrvaški pesnik in romanopisec, 23. moška oseba iz svetega pisma, 24. ženska oseba iz svetega pisma, 26. otok v Irskem morju, 28. drugo ime za pristanišče Ancono, 29. pasje ime iz znane mladinske povesti, 31. pritok reke Drine, 32. zgodovinsko pomemben kraj v severni Afriki, 34. del parnega stroja.

RESITEV KRIZANKE: A

Vodoravno: 2. Krk, 4. ata, 5. Ter, 6. kamin, 8. olika, 9. sodar, 10. senator, 12. amir, 13. Uda, 14. Sava, 16. atom, 19. ara, 20. ica, 21. liberelec, 23. vaja, 24. Ilok, 26. Ema, 27. Eli, 28. kan, 29. car.

Navpično: 1. Artemida, 2. Katalonija, 3. karikatura, 6. kosem, 7. narod, 10. Samaritan, 11. ranocelc, 14. salama, 15. vaba, 17. Tili, 18. ma cola, 22. Ra, 23. vek, 25. Kir.

Štev. 136.

Prior odhaja

»Naš dušni blagor naj te nič ne skrbi, ljubi prior!« se je zasmejal samotar. »To bom že jaz prevzel na svojo grbo.«
»Kaj pa misliš, brat!« se je zgrozil prior. »Kako se boš mogel zaradi tega zagovarjati?«
»Tisto že pojde! Lahko rečem, da mi je vse to kdo ukradel.«
»Človek, ali ne veš, kaj je tvoja dolžnost? — Prekolnem te!«
»Le kar, če te veseli! Ampak mene prav nič ne veseli, da me tukaj vpiro vseh tako grdiš!«
»Stoj samotar!« je zaklical Locksley. »Pusti našega prijatelja priorja, naj odide v miru božjem! Obljubil je, da bo svojo odkupnino plačal, in mi jo bomo dobili.«

Le nerad je samotar ubogal ter pustil priorja mirno oditi. Ko je prior odšel, je Locksley dejal Judu:

»Poslušaj moj svet, mož! Ne skopari s svojim zlatom, če hočeš s templjem barantati zaradi čehere. Sicer se boš morda vse svoje življenje kesal.«

: OB NAVZOČNOSTI DEVETIH NARODOV :

MEDNARODNI MLADINSKI TABOR V LJUBLJANI • OD 26. DO 29. JUNIJA 1938

Glasovi o taboru leta 1913

Pred petindvajsetimi leti je bil v Ljubljani velik orlovski tabor. Dolga je doba od leta 1913 do 1938. Takrat smo imeli v gosteh prvič Čeha; težki časi ležijo vmes, leta krvave svetovne vojne, leta tegob in bridkosti, preganjanja in mučenja, pa tudi svetli dnevi, ko so se mali narodi dvignili in si priporili svojo pravico za miren prostorček pod solnim božjim. Čehoslovaki in mi smo morali prehoditi trnjevo pot do svobode. Leta 1913 smo se sestali z njimi — eno leto pred svetovno vojno — in čudne okoliščine so nanele, da se spet sestajamo, zvesti prijatelji miru in bratskega sodelovanja med narodi, ob času, ko povedo na svetu vlačijo ljudje mračnega srca in temnih misli topove iz šup. Sestajamo se, da pokažemo svetu svojo miroljubnost in svojo voljo do lepšega konstruktivnega dela, sestajamo pa se tudi, da manifestiramo složnost, ki v nerodnih dobah vselej premosti postranske nesporazume ter uglaadi pot do trdne vzajemnosti, katere ne more razrušiti nobeno zlobno prizadevanje.

Daleč za nami je leto 1913. Pa tako, kot bi bile dandanašnji izrečene, se nam zide misli, ki jih je tiste čase prinašal orlovski tisk. Kako lepo se ališijo besede K. Dostála-Lutinova iz leta 1913: Gore so med nami, daljna je naša pot, prepadi so vmes in pustinje, ki jih mora premagati orlovska perot. Daljne so ceste, srca pa so blizu. Nad Triglavom zakrožimo in zapojmo: »Sinovi Slave po vsem svetu, pod križem se objemite Bratje ste in Slovani!« Nehajte z grdimi bratovskimi spori, iztrebite iz misli kleti gnev, na vseh stražah stojmo vselej, ena duša, ena kril! Tako Dostál. In dandanašnji je ta poziv prav tako na mestu, kot je bil takrat.

Celje

c Dan kmečke zavednosti. Jutri na praznik Vnebohoda bo v Vojniki veliko kmečko zborovanje Kmečke zveze. Kmetje iz velike vojniške in sosednjih fara se veselo velikega dne, ko bodo povedali svojo krepko besedo in pokazali moč kmečkega stanu. Ob pol devetih bo krenil sprevod izven trga proti farni cerkvi, kjer bo služba božja. Nato bo zborovanje pri farni cerkvi, na katerem bodo govorili načelnik Kmečke zveze g. Brodar Janez, celjski župan g. A. Mihelič in član Kmečijske zbornice g. Turnšek Pongrac. Naj ne bo kmata v vojniški in sosednjih farah Frankolovo, Nova cerkev in Črešnjice, da ne bi prišel v Vojniki na veliko zborovanje kmečke vzajemnosti in zavednosti!

c Smrtna nesreča. V Praprotnem je brenil konj v glavo 42 letnega posestnika Rotarja Cirila tako močno, da mu je razbil lobanjsko bazo. Rotar je dobil hud pretres možganov ter so nezvestnega prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je včeraj izdihnil. Naj v miru počiva, svojem naše iskreno sožalje!

c Kino Metropol: »Lord — lakajc.

c Uprizoritev »Miklova Zalac na prostem v Vojniki. Katoliško prosvetno društvo priredi v okviru kmečkega tabora v Vojniki novo »Miklovo Zalac« na prostem s 150 igralci, konji, vozovi, godbo, kresovi. Prireditelj bo veličastna, kakor še Miklova Zale niste videli. Turki prijezdijo na konjih, bilo bo plat zvona, zagoreli bodo kresovi, imeli boste vtis, kakor da bi se zgodovina ponovila iz onih let. Uprizoritev bo na župnijskem travniku dne 25. maja, ob 8. in na dan tabora 26. maja ob 4. popoldne. Vstopnina zelo nizka.

KINO UNION

Tekmujte za dragocena darila in oglejte si najlepši film sezone

ZLORABA ZAUPANJA

Rezervirajte in nabavite si vstopnice v predprodaji

c Nesreča v rudniku. V ponedeljek je v rudniku v Zabukovci pri delu stisnil jamski vozček 29-letnega rudarja Prisovška Stanka in mu težko poškodoval glavo.

c Še dve nesreči. V Celju je padel s kolesa 37 letni delavec Tomine Franc in si zlomil levo ključnico. V Trzinu je zgrabil pri delu pogonski jermen 15-letnega vajenca Boršiča Alberta in mu zlomil levo roko v zapetju. Zdravila se v celjski bolnišnici.

Dva bratomora pred sodiščem

Ljubljana, 24. maja.

Na večjem vzornem posestvu na Korenu pri Horjulu, kjer reče do 10 glav živine, sta brata Lojze in Matevž V. tekmovala med seboj, kdo naj prevzame po očetu posestvo. Oče je enkrat posestvo obljuboval Lojzetu, drugič Matevžu. V družini je sprva vladal mir in ni bilo prepira. Brata pa sta se začela med seboj grdo gledati in sovražiti. Na soboto, 15. marca letos sta se brata najprej na njivi sprla in si okolišala z lopatami nasproti. Matevž je odšel domov, ko ga je Lojze ugriznil v palec. Doma sta se začela znova pripraviti in pretepali. Lojze je potegnil nož in z njim sunil brata naravnost v srce. Matevž je v nekaj minutah izkrmavel. Lojze je pobegnil v bosto, a se je vrnil v mraku domov in prosil, da ga je sosed še ponoči odpeljal v zapore okrajnega sodišča na Vrhniki.

Državni tožilec g. Fran Sever je včeraj pred malim senatom obtožil Lojzeta V. zločina uboja po § 178 k. z. Pred senatom, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Rajko Lederhas, je Lojze priznal dejanje, zagovarjal pa se je s silobranom, dalje, da je bil v trenutku močno razburjen in nevraviljen, ker je tudi živno bolan. Lojze V. je bil obsojen zaradi zločina po § 178 k. z. na 18 mesecev strogega zapora. V kazen so mu vteli preiskovalni zapis ob 16. marca t. l. naprej. Sodisce je upoštevalo vse olajševalne okoliščine, zlasti, da je bil v trenutku dejanja razburjen in da je dejanje storil v afektu, kakor sta to izjavila psihiatra.

Celje, 24. maja.

Pred velikim senatom okrajnega sodišča se je danes popoldne zagovarjal 19 letni tovarniški delavec Gorican Anton iz Smarja pri Sevnici. Skrušen je stal pred sodniki, na njegovem obrazu pa se je izražalo skeano priznanje, obžalovanje, da je ubil svojega polbrata Primožiča Alojza, s katerim se že več let nista razumela, dokler ni prišel usodni dan 18. april, ko se je tako daleč spoznal, da ga je s sekuro pobil na tla in usmrtil. Njegov brat Lojze ni hotel delati, živel je na račun tujih žuljev, doma strahoval celo družino, kradel denar in festvine ter popival do gostilnah.

Pod naslovom »Prvi korak v svetu« je takrat (1913) julija meseca v glasniku čehoslovaškega orlovstva »Orel« izšel tale poziv: »V slovaški svet! Med bratel Velika sveta skupnost pobratene slovaškega orlovstva se bo potrdila. Pojdimo med bratel že nekajkrat smo se sestali pri nas na Moravskem, ašli smo se lani na Dunaju — toda vse to ni bilo nič drugega kot priprava k zgodovinskim, velikim dnevom orlovske zgodovine 23., 24. in 25. julija 1913. Tri sto nas katoliških Čehov gre k bratom v belo Ljubljano, na njihovo slavno manifestacijo jugoslovanskega katolištva. ... Bodimo gostje naših slovaških pobratimov. Pojdimo k njim navezavat etike, načrpati novih spoznanj, da bodo ti stiki postali ožji in bolj vroči. Dobro si oglejmo njihovo delo, njihovo življenje, poskušajmo razumeti njihovo moč. Spoznajmo se — vse ostalo bo prišlo samo od sebe. Zato pa: Slovanstva Orel beli — dalje in višje! Velika bodočnost te čakal Silen boš, mogočen, uspela ti bo velika misel združitve vseh Slovanov — če boš le hotel! Na delo!«

Slovaško orlovsko glasilo »Mladost« je v letu 1913 prineslo tole: »Preko Alp bo priletel k nam na mogočnin, sicer še mladih perotih, toda že silen ptič krepkih prsi in čvrste postave. S svojim bistrim pogledom se ozira proti jugu, nečakavno zamahuje s krili, da bo poletel k nam, v naše kraje. Ta ptič je češki Orel! Mlad je sicer češki Orel, toda postaven, močan. V nekaj malo letih je razprostril svoje peroti nad vso Moravsko, nad Šlezijo in Češko. Samoten je rasel in se krepil, zdaj pa prihaja v silnem poletu k nam, da bi nam mogel prinesiti srčne pozdrave bodrih Moravanov, da bi nam elšil denarico in se z nami zbratil. Kakšna radost, kakšna elast je to! Naše prvo zbliznanje!«

vinjen prihajal dan za dnem domov in doma razbijal. Razmere v družini so bile neznosne. Med bratom je prišlo večkrat do ostrih preprirov. Tona se je pogosto razburjal, dokler ni končno sklenil, spraviti brata na drugi svet. Z 17. aprila se je hotel znebiti Lojzeta, ki pa se je ravno ta večer odpeljal s kolesom na Blanco. Na velikonočni ponedeljek 16. aprila je šel Tona z družbo v Černifevo gostilno. Tu je bil tudi njegov brat Lojze. Kmalu se je med bratom vnel prepir. Lojze je Toneta izzival in mu dajal grde primke. Zvečer se je Tona vrnil vinjen in podivjan domov, pogledal skozi okno in zagledal v hiši svojo brata. V besnosti je pograbil v veži sekuro, prišel v hišo in brez besede s sekuro dvakrat mahnil po Lojzetovi glavi, da se je zgrudil na tla. Nato se je Tona vrnil v gostilno ter bil izredno dobre volje. Ko so Lojzeta našli v krvi, je bil že mrtev. Tona se je ob novici zgrudil na tla, nato pa dejanje priznal.

Sodišče je Toneta obsodilo na 10 let robije. Upoštevalo je pri sodbi, da je Tona živel v težkih družinskih razmerah, imel slabo vzgojo in se je sam javil oročnikom. Kazen je sprejel.

Iz Julijske krajine

Novi tržaški škol

Od nepričakovane odstopa priljubljenega in nepozabnega knezoškofa dr. Fogarja je preteklo že poldrugo leto. Osirotelo tržaško-koprsko škofijo je v tem času vodil in upravljal gorški nadškof. Kdo bo postal Fogarjev naslednik v obsejni in težavni vladikovišni, se je marsikje in marsikdaj ugibalo in krojilo še tudi razna imena. Zadnje sredo, 18. maja, je pa javila vest iz Vatikana, da je za novega tržaškega knezoškofa poklican msgr. Santin, do sedaj škof na Reki.

Msgr. Santin se je rodil 9. dec. 1895 v Rovinju v Istri. Bogoslovje je študiral v centralnem semenišču v Gorici, s katerim je šel tudi v begunstvo v Stično na Dolenjskem, kjer se je naučil slovenskega jezika. Svojo novo sv. mašo je obhajal kot begunec na Dunaju med italijanskimi vojnimi begunci. Po povratku v domovino je služboval na raznih mestih, največ v Pulju. Leta 1933 je bil imenovan za reškega škofa in je bil dne 29. oktobra posvečen.

Sedaj prihaja v Trst. Tržaško časopisje ga močno proslavlja. »Plecolo« mu med drugim šteje v posebno zaslugu, da je »enal« v duhu pravega rimskega katolika in z neprekosljivim taktom ukloniti ostanke sovraštva in zadnje miselne predsodke ter obnoviti liturgično disciplino, kjer je ista bila zmalčena ali pozabljena.

Mi ne bomo sledili italijanskemu časopisju in ne bomo peli nikake hvala ter ne bomo delali nikakih pripomb. Mi poznamo msgr. Santina kot pobožnega, resnega, za vse dobro vnetega nadpastirja. Njegova nova vladikovina se razširja skoraj preko vse tržaške pokrajine globoko doli v Istro, sega od Postojne preko Pazinščine do Kvarnera, v njej živi preko 200.000 Slovencev in Hrvatov, zavest pravčnosti, podprta z božjim blagoslovom, mu bo gotovo dala moč, da bo vsaj škofiji in vsem škofljanom apostolski nadpastir!

† Anton Zuechiatti. Iz Medane v Brdih nam

pišejo: V petek, 20. t. m. jutraj je, kakor je že »Ponedeljski Slovenec« poročal, po daljši, težki boleznii umrl veleposelnik g. Anton Zuechiatti, star 76 let. S pokojnikom je odšla v večnost ena najvidnejših in najbolj spoštovanih osebnosti v naših slovaških Brdih. Njegovo ime je stalo v ospredju naše domače politike že dolga leta pred svetovno vojno. Saj ni skrbel samo vzorno za svoje posestvo, temveč se je živahno udeleževal tudi javnega delovanja. Bil je trideset let župan v naši občini, pomagal je pri Posojilnici, kateri je večkrat načeloval, trudil se je mnogo v raznih odborih ter je bil dolga leta član okrajnega šolskega sveta v Gradiskih. S temi navedbami pa še daleko ni izčrpano poročilo o njegovem vsestranskem delovanju, ki ni bilo omejeno na domači okoliš, ampak je bilo upoštevano v vsej deželi. Rajniki je bil značajan, pošten mož stare korenine. Bil je globoko veren ter je to svoje prepričanje udeleževal tudi v javnem življenju. Za zasluge, ki jih ima za domačo občino in za zvesto delo, ki ga je vršil v blagor celokupnosti, mu bomo ohranili časten spomin! Počivaj v miru! Družini iskreno sožalje!

V Podgori pri Gorici se v petek dne 20. t. m. pokopali g. Franca Brezigarja, upokojenega železničarja. Bil je pošten, zaveden Slovenec. Med pogrebom je močno deževalo, kljub temu se je nabralo izredno mnogo prijateljev in znancev, ki so hoteli izkazati pokojniku čast in spoštovanje. Prvi so bili v cerkvi zapeli tri pretrastive žalostinke. Naj mu sveti večna luč!

V Idriji je smrt nepričakovano in prerano ugrabila g. Jožeta Grudna, gostilničarja na »Zemljici«. Bil je dober oče, pošten mož in so ga spoštovali vsi, ki so ga poznali, zaradi njegove značajnosti. Počivaj v miru v domači zemlji, ki si jo iskreno ljubil!

Duhovniške vesti. G. Anton Bajt, do sedaj župni upravitelj v Smarjah na Vipavskem, je bil v soboto, 21. maja umeščen za župnika na to farno. — G. France Kodrič, ki je zaradi bolehnosti zapustil svojo dotedanjo duhovniško Gradno v Brdih, kakor smo že poročali, je bil tudi ta dan umeščen na svojo novo župnijo Slap pri Vipavi.

Deklica ugonila v Kamniški Bistrici

Danes popoldne ob 11.30 sta se igrala 4-letna Katarina Zajc in njen 5-letni bratec na pesku ob Kamniški Bistrici. Bistrica je zaradi deževja narastla in je zelo deroča. Deklica, ki je bila umazana od blata in peska, si je hotela umiti roke v vodi. Pri tem je omahnila na glavo v vodo, ki jo je takoj odnesla. Deček je hitel domov povedat staršem, kaj se je zgodilo. Ko so prišli svedeča hčerke ni bilo več videti. Kakih 800 m nižje se je na desetem bregu Bistrice sončil Sršen Lado, sin mizararskega mojstra iz Domžal. Naenkrat je v valovih opazil otroka. Dasi je bila zaradi deroče vode tudi zanj velika nevarnost, je skočil v deročo vodo in po daljšem trudu se mu je posrečilo zagrabiti otroka in ga pravit na breg. Poskušal je z umetnim dihanjem, bilo pa je že prepozno. Deklica je bila že mrtva. Užaločeni starši so jo prenesli na svoj dom.

Ob tujih uspehih

Nemčija ni klonila, ko so ji v Versaileu ob koncu svetovne vojne prepovedali motorno letalstvo in ji s tem v prvih povojnih letih tako rekoč onemogočili razvoj njene vojne sile ne s tem, da ni smela graditi letal, ampak tudi s tem, ker ni mogla šolati pilotov. Zato so si Nemci, medtem ko se je drugod po svetu mrzljivo izpopolnjevala letalska tehnika, ko so izkušnje, ki jih je prinesla svetovna vojna, v veliki meri pripomogle, da je letalstvo tako hitro doseglo tolikšno stopnjo razvoja, morali poskusi novih poti, če niso hoteli v tej panogi moderne tehnike stati popolnoma ob strani. Uvedli so jadralno letenje, čeprav je še pred dvajsetimi leti pomenilo skoraj boriti se proti razumu, če je kdo propagiral idejo jadrnanja po zraku. Tako je Nemčija postala domovina jadralnega športa in prva vzgojila tudi kader jadrlnih pilotov.

Danes se jadralno letalstvo ne podcenjuje več tako kakor v prvih letih razvoja. V nekaterih državah se morajo n. pr. vojaški piloti šolati najprej na jadrlnih letalih in šele potem pridejo na motorna. Ze iz tega se vidi, da je jadralno letalstvo velike važnosti. Marsikdo bi pa iz tega tudi napačno sklepal, da je jadrnanje po zraku nekaj manj vrednega v primeri z motornim letanjem in to še posebej zaradi tega, ker danes jadralno letalstvo še ne služi v praktičnem življenju tako, kakor n. pr. služi motorno letalstvo v prometu.

Gotovo je, da je dandanes jadrnanje po zraku še kolikor toliko navezano na kraje, ki imajo ugodne vremenske in terenske pogoje za to, medtem ko je uporabljanje motornega letalstva od teh razmerij in vremenskih prilik dosti bolj neodvisno. Vzrok za to razliko moramo iskati predvsem v dejstvu, da dobiva motorno letalo s pomočjo motorja tisto silo, ki ga obdrži, da ne pade na zemljo, medtem ko je jadralno letalo navezano samo na to, da izrablja v zraku skrito energijo, da se obdrži v višini. Motornemu pilotu ni treba torej skrbeti, kako bo ostal v zraku, jadralca pa mora iskati nevidne zračne struje, ki bodo nosile njegov aparat, in je pri tem navezan samo na svojo občutek in na to, kaj mu povedo instrumenti. Zato si bo pilot pri jadrnanju dosti bolj privzgojil čut za spoznavanje zraka in njegovih nevidnih sil, kakor motorni pilot. Težave so tudi v drugih stvareh. Za motorna letala so pripravljena letališča, pilot jadralnega letala pa pride čisto v poljazi, da se mora kar hitro odločiti, kam bo sedel na terenu, ki dostikrat ni prav nič pripraven za pristajanje. Kar zamislimo si, da je prisiljen pristati kaj na deželi, kjer mora paziti na najrazličnejše ovire: gozdove, drevesa, železnice, jake, ograje, brzojavne in električne napeljave itd.

Tako bi lahko naštevali razlike med motornim letanjem in jadrnanjem kar po vrsti. Toda že iz tega, kar smo povedali, vidimo, da moramo jadralno letenje smatrati kot motornemu letanju enakovreden šport, ki pa ima to prednost, da je dostopen tudi širšemu občinstvu, ker nabavna cena letal, ki jih gradijo po navadi jadranci sami, ni tako nedosegljivo velika, da bi si jih ne moge nabaviti tudi manjše skupine.

Kakor ob vsaki novi stvari so tudi tukaj poklicani predvsem mladi ljudje, kajti le oni bodo našli tisto energijo in tisti idealizem, ki je potreben za uresničenje velikega cilja, vpeljati letalstvo med Slovence.

Mariborski šport

Pred zaključkom prvenstva.

Po nedeljskem predzadnjem kolu finalnega prvenstva LNP si je, kakor izgleda Čakovčeki SK že priboril prvo mesto in s tem časten naslov prvaka Slovenije, obenem pa tudi pravico, sodelovati v izločilnih tekmah, ki jih je razpisala JNZ za prveke posameznih okrožij za vstop v državno ligo. Teoretično je sicer še vedno mogoče, da tudi SK Železničar ali ISSK Maribor dosežeta enako število točk kot jih ima Čakovce in to na ta način, da zmagata v svoji zadnji tekmi ter eden od njiju v podaljšku prekinjene medsebojne tekme (odigrati je še 16 minut). Prvo mesto pa bi eden od njiju dosegel le še lahko z visokimi zmagami, ker ima Čakovčeki SK zelo dobro gol diferenco. Stanje tabele je sedaj sledeče:

1. Čakovce	9	7	1	1	26:10	točk 15
2. Železničar	9	5	2	2	20:15	» 12
3. Maribor	9	5	2	2	20:14	» 12
4. Hermec	10	2	4	4	23:28	» 8
5. Kranj	9	1	3	5	14:27	» 5
6. Celje	10	1	2	7	10:28	» 4

Čakovčeki je v tem tekmovanju pokazal še najtlačnejšo formo ter je od vseh 9 tekem dobil 7, izgubil pa le 1. Drugi na tabeli Železničar je prišel v formo šele proti koncu tekmovalja, ko je njegova napadalna vrsta pričela s koristnejšo igro. Ako bi že v začetku bilo igrano na sličen način, bi klub skoraj sigurno zasedel prvo mesto. Maribor je padel na tretje mesto, ker ga je spremljala velika smola. V zadnjih tekmah je bil primoran nastopiti z rezervnimi, nezreliimi igralci kot zameno za bolnike iz prvega moštva ter deloma tudi s še večno bolnimi igralci. Klub nujno potrebuje večji kader izvežanih igralcev, da ne bo

† Ivan Gec

V visoki starosti 86 let je Bog poklical k sebi g. Ivana Geca, posestnika v občini Skopo na Krasu. Pokojnik je bil vse svoje življenje zvest svojim katoliškim načelom in poznan kot poštenjak in zaveden Slovenec. Zato je bil dolgo vrsto let župan v tamošnji občini, pozneje pa občinski odbornik, bil pa je tudi predsednik tamošnje Hranilnice in posojilnice. V zakonu se mu je rodilo 13 otrok, katere je vzgojil v strogo krščanskem duhu, žal, pa jih je 5 že umrlo, vsi živeči otroci pa so verno ogledalo njegovega zglednega življenja. Njegovega pogreba se je udeležilo zelo veliko število ljudi. Žalujočim otrokom in vsem sorodnikom naše iskreno sožalje! Blagamu pokojniku naj sveti večna luč!

Huda prometna nesreča

Ljubljana, 24. maja.

Danes ob tri četrti na 3 popoldne se je pripetila pred Majcnovo kavarno na Dunajski cesti huda nesreča. Po cesti se je pripeljala z motornim kolesom Marija Grmovšek, žena samostojnega snažilca Slavka Grmovška, stanujoča na Starem trgu 6. Motorno kolo je vodil neki možič, Napsproti pa se je pripeljala na kolesu Olga Krušič, žena strojnika Jugoslovanske tiskarne, stanujoča v Gerbičevi ulici 19. Motorno kolo in kolesarka sta trčila ter sta obe ženski obležali s hudimi poškodbami, medtem ko se možčkemu, ki je vodil motorno kolo, ni pripetilo nič hudega. Obe ženski sta potolčeni na glavi, imata notranje poškodbe ter poškodbe po udih. Poklican je bil reševalni avto, ki je obe prepeljal v bolnišnico. Policija je uvedla preiskavo, da dožene, kdo je zakrivil to prometno nesrečo.

prihajal v zadrego za rezerve. Tudi trening (posebno taktični) bi moral biti temeljitejši, da se ne bi igralo šablonsko, kot je bil večkrat primer. Hermes je bil precej nestalen. Imel je odlične tekme, večini pa je zopet navzlic rutinarnim igralcem, ki jih ima v moštvu, pokazal naravnost začetniško elabo igro. Kranj še ni zrel za tako težko tekmovalje, z marljivim delom pa bo spričo odličnega materiala, s katerim razpolaga, lahko dosegel še lepe uspehe. Celje bi moralo malo pomladiti svoje vrste. Nekateri starinci navzlic najboljši volji in trudu ne spadajo več v prvo moštvo ter je za njihova mesta treba iztrgati mlajše moči, ki jih ima klub menda dovolj na razpolago. Dolgotrajno in naporno tekmovalje je pokazalo premoč klubov mariborskega okrožja LNP, ki so si osvojili prva tri mesta na tabeli.

Kaj pravi športni svet?

Izboren lahkoatlet je ameriški študent William Watson, ki si je pri nedavnih tekmah v Columbusu izvojeval tri odlične zmage. Zmagal je v suvanju krogle z metom 16.12 m, pri skoku v daljavo s skokom 7.60 m in v metanju diska z metom 47.14 m. V teku na dve miljii je zmagal W. Möhl v času 9:10.4. V Providenci pa je Irving Folwarshting zalučal kladivo 53 m daleč.

Pri finskiem crosscountryu, ki je bil zadnje nedeljo, in sicer na 8 km dolgi progi je zmagal Pekuri v času 25:13.5. Drugi je bil Mäkihi, katerega je Pekuri šele na cilju tepel. Čas 25:14. Na tretje mesto se je plasiral Laihoranta.

Nov švicarski rekord v metanju kopja je dosegel Neumann iz Bazla. Kopje mu je sfrčalo 67.90 m daleč, kar je za začetek sezone prav lepa mera. Nemec Blask ga je pa na nedeljskem mitingu v Jeni zavihel 55.31 m daleč, medtem, ko je bil znani olimpijski zmagovalac Hein iz Hamburga z metom 55.12 m na drugem mestu.

IZLET PLANINCEV V TATRO

od 1. do 10. julija 1938

Tatre so najveličastnejši goraki predel Čehoslovaške republike. Gorski velikani se ponosno dvigajo iz mišne Popradske doline proti jasnemu nebu ter se granatni masivi spajajo z ledeniki. Ta gorska skupina je preprečena z bujnim planinskim cvetjem, izpolnjena s številnimi visokogorskim jeziri in temnimi senčnatimi gozdovi. Vapen v Tatrah ni naporen, že takoj po prihodu v znameniti kraj Strbske Pleso, ki leži na obali istoimenskega jezera, s pogledom na zahodno skupino »Tatre«, vodi pot skozi k vrhovom Krivana, Rysa itd. Ze po prvih vpenatlah se nudi edinstven razgled na gorske velikane na eni strani, in na prijazne doline z rekami in mesti na drugi strani. Izhodišče za izlet naših planincev je Strbske Pleso, ki leži 1351 m nad morjem, ki leži ob jezoru in je obdano od prostranih gozdov iglastega drevoja. Vapen na 2496 m visoki vrh Krivana traja okrog pot ur, sestop od tako zvanih »Treh izvirkov« v višini 1000 m do Važske koče okrog tri ure. Edinstvena je zgradnja tura, ako glogoko skozi dolino, na Koprivsko sedlo 2149 m ter dalje mimo dveh visokogorskih jezer pod Vaho do naslednje planinske koče, Rysa, je najvišji vrh v zahodnih Tatrach (2303 m), vapon ni tekak ter traja okrog ene ure od najbližje planinske koče. Nadaljnja pot vodi planince proti jugu do jezera Popradskega plesa v višini 1518 m, kjer je prostran razgled. Nato zavije pot proti vzhodu preko Ostrova 1984 m pod Klinom, mimo bistrega jezera Batizovske pleso do planinskega jezera Šleski dom v višini 1678 m. Prvo jutranje sonce bo zrabilo planince z ležišč, da nadaljujejo svojo turo na Poljski hreben 2308 m preko sedla Prielom do Zbojnicke planine, ki je obdana od veličastnih gorskih vršcev. Dne 8. julija krenejo planinci po Ostrovi m potu preko sedla Prielom do znamenitih slapov Terycho v višini 2017 m ter prispejo še istega dne v kraj Kamzik, kjer se končuje gorski pohod. V soboto jutraj bo potegnala električna železnica izletnike do žel. postaje Poprad, da pohitijo še v Prago, kjer si bodo ogledali vse znamenitosti tega slovaškega mesta. Tekom nočje, Zvečer se bodo morali izletniki posloviti od svojih čehoslovanskih tovarišev, ker se »runejo nazaj v domovino z vlakom, ki odpelje iz Prage v nedeljo dne 10. julija svečer ob 22.48, tako da prispejo v Ljubljano v ponedeljek 11. julija z brzim vlakom ob 16.45. Planinci, srednjedobri pešci, ki se zanimajo za prijeten izlet v Tatrah, dobijo podrobne informacije v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4, kjer se morajo prijaviti najkasneje do 31. maja 1938.

Kajak klub - Ljubljana obvešča članstvo, da se vrši drevi ob 20 v restavraciji »Pri sokolcu« Pred škofijo članski sestane, na katerem bodo razpravljali o bližnjem drž. prvenstvu v divjih vodah.

KOLESA znamke „AXO“

v prvovrstni kvaliteti in lepi izdelavi kupite ugodno pri

H. SUTTNER

LJUBLJANA, Aleksandrova 6

Zahtevajte brezpla. cenik! Ugodni plačilni pogoji!

Telefon 45-60

STROJNO PODJETJE IN TEHNIČNA PISARNA

ING. OGNJEŠLAV BORŠTNAR
LJUBLJANA - ŠIŠKA, SV. JERNEJA CESTA ŠTEV. 18izdeluje razne stroje, strojne dele, transmisije,
železne konstrukcije, žagine in mlinske opreme**VODNE TURBINE**zavornice itd. Montaža in popravila parne
kotle. Izvaja načrte, proračune in ekspertize

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženskovanski oglas 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. - Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. - Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Mesarskega pomočnika
tako sprejme Leopold
Jesih, mesar, Medvode, b

Fotograf, pomočnika
tako sprejme, Ponudbe
v upravo »Slovenca« pod
»Foto-trgovina« (b)

Modistinja
se sprejme za stalno, -
Ponudbe upravi »Slov-
« pod »Stalna« št. 8306, b

Mesarskega pomočnika
(sekača), vojašnice proste-
ga in neozelenega, sprej-
me Ivan Javornik, Ljub-
ljana, Domobranska 7. (b)

Služkinjo-kuharico
in za vsa hišna dela tak-
oj sprejme, Služba in
plača dobra, družina brez
otrok, Ponudbe v upravo
»Slovenca« pod »Zado-
voljnost« 8261. (a)

Mlad sluga

perfekten, samski, prost
vojašnice, vešč serviranja,
pospravljanja, likanja, z
znanjem slovenskega in
nemškega jezika, z dobrimi
spricvali, dobi takoj stal-
no službo v gosposki hiši
na deželi. Ponudbe s sliko
poslati upravi »Slovenca«
pod »Sluga« 8110. (b)

Službe iščejo

Šivilja

išče zaposlitve pri dru-
žini na domu, Križevni-
ska ulica 2. (a)

Gospa

izobražena, srednjih let,
govori slovensko, nemško
in nekoliko arbohrvaščine
- išče primerno mesto za
tako kot gospodinja ali
spremljevalka, hotelska
sobarica ali kaj sličnega.
Gre tudi izven Ljubljane.
Ponudbe v upravo »Sl-
« pod »Zanesljiva«, (a)

Pasarja

popolnoma večjega in samostojnega v svojem delu
sprejme večje podjetje v Dravski banovini. Ponudbe
z vsemi zahtevki poslati na upravo pod: »H.D.3/2290«

Molitvenike vseh vrst • Rožne vence
Verižice in svetinjice • Mirtine
venčke in šopke • Trakove
Sveče • Ročne torbice

za prvoobhajance in birmance

nudi najceneje trgovina
H. NIČMAN

LJUBLJANA, Kopitarjeva ul. 2 • Telef. 40-01

Prodamo

Trgovske police

(štelaže) ugodno napro-
daj. Polzve se v trgovini
Magdič, Aleksandrova c.
št. 1. (1)

Za birmo

so aktivke, ročne torbice,
denarnice, nahrbtniki itd.
najprimernejša darila.
IVAN KRAVOS
Maribor, Aleksandrova 13

Sveže najfinišje norveško

ribje olje

iz lekarne

dr. G. Piccolija v Ljubljani
se priporoča bledim in
slabotnim osebam.

svilene sralce moške

Din 36-

damske bluze

Din 16-

močne svilene noga-

vile ... Din 10-

in razno drugo modno

blago prodaja po priznani

nizkih cenah

„ZORA“

Ljubljana, Miklošičeva c. 30

Trgovci imajo znaten in

prepuščajo se o naših nizkih

cenah, da boste lahko po-

večali svoj zaslužek.

Več rabljenih koles

in novih, prvovrstnih znamk
- poceni prodaja Lipar, Cer-
lje. (1)

Seno

polsladko, v balah, se do-
bi pri trvdki Fran Pogad-
nik d. z. o. z., Ljubljana,
Tyrseva (Dunajska) 33,
v Javnih skladiščih (Bal-
kan). (1)

»BRENNABOR«

dvokolesa so svetovnega
slovesa! Modelov odličnih
izbira bogata pri
KLEINDIENST & POSCH
Maribor, Aleksandrova 44

Parketni odpadki

in odpadki od žage, popol-
noma suhi, so najcenejše
kurivo. Ivan Šiška, tovar-
na parketov, Metelkova 4,
telefon 22-44. (1)

KUPUJTE PRI NAŠIH

INSERENTIH!

KOLESA

najnoviji letošnji modeli

v največji izbiri napredaj

po neverjetno nizkih

cenah

Nova trgovina

Ljubljana - Tyrseva cesta 36

(nasproti Gospodarske zveze)

VINA

Za težko delo je močno

vin! Dobite ga najlažje v

Centralni vinarni

v Ljubljani

TELEFON ŠTEV. 25-73

TEL. 2951

DRVA

PREMOG

IV. SCHUMI

DOLENJSKA

CEITA

IZBIRA NI TEŽKA

kadar je treba določiti

časopis v katerem naj

oglašuje trgovec ali obrt-
nik. Vsakdo bo pri tem

upošteval list, potem ka-
tere ga bo prišel zagoto-
vo v stik z najširšimi

kupnomočnimi sloji pre-
bivalstva. In to je naš

dnevnik »SLOVENE«, ki

ga bere - posebno ob

nedeljah - z malo izje-
mami vsaka slovenska

hiša. En poskus Vas o

uspehu prepriča.

**15. julija bo na-
gradno žrebanje
„SLOVENCA“**

Kam pa kam?

Na Kurešček

vozi avtobus ob zadostni
prijava na praznik, dne
26. maja ob 8. uri izpred
Mestnega doma.

Posedstva

Rentabilno hišo

trg, ali stanovanjsko, v
bližini Ljubljane ali Kra-
nja, do 150.000 din - ku-
pil, Ponudbe na: Ivan
Kunovar, Bled. (p)

V Brežicah in okolici

so napredaj hiše, krasna
starišča, vinogradi, sa-
dovnjaki in gozdovi ter za-
okroženi deli Attemsovega
veleposvesta. Pojasnila pri
inž. Miklau Otmar, Brežice.

Razno

Fižol

nizki in visoki, dajemo v
vzgojo in plačamo v jeseni
za pridelek 5 din za nizki
in 8 din za visoki fižol. -
Sever & Komp., Ljubljana.

Milostljiiva!

Vaš krzneni plašč čez po-
letje shranimo, obenem iz-
vršimo potrebna popravila
za polovico ceno. Plačlj-
vo šele jeseni ob prevze-
mu. - ROT, krznarstvo,
Ljubljana, Mestni trg št. 5
- telefon 20-05. (r)

**Tudi Vaša
obleka
bo kakor
nova**

ako jo pustite kemično
čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Poljanski nasip 4-5

Pralnica - Svetlolikalnica

Objave

Razpis

Zupni urad v Toplicah
razpisuje pismeno licita-
cijo za prevzem zidarskih
in tesarskih ter mizar-
skih del in del za vodo-
vodno in električno insta-
lacijo pri adaptaciji žup-
nišnice v Toplicah. Pisme-
ne ponudbe je oddati do
1. junija. - Načrti so do
tega dne na vpogled pri
župnem uradu v Toplicah

Izivali

Dva lovska psa

braka, tri mesece stara,
prodaja R. Krapunec, Ce-
lje. (1)

Obiščite

POSTOJSKO JAMO

(Postojna pri Trstu in Opatiji - Italija)

Največje podzemsko čudo sveta

Električna razsvetljava - Motorna železnica -
Odprta celo leto - Izkoristite nakazila za hotele
in bencin ter znižanje voznine na želez. (50-70%)
Pojasnila: ENIT, Petra Kocič br. 6, Beograd in vsi
ostali potniški in prometni biroji.

Stanovanja

ODDAJO:

Enosobno stanovanje
oddam mirni stranki, -
Lepodvorska ulica 3. (č)

Denar

Bančno kom.

zavod - Maribor

Aleksandrova cesta št. 44

kupi takoj in plača

najbolje

HRANILNE KNJIZICE

bank in hranilne

VREDNOSTNE PAPIRJE

3% obveznice, bone ter

srečke, delnice itd.

VALUTE VSEH DRŽAV

PRODAJA SREČK

državne razr. loterije.

HRANILNE KNJIZICE

3 ODST. OBVEZNICE

VREDNOSTNE PAPIRJE

VOJNO ŠKODO

vnovčuje

po najvišji ceni in proti

takojšnjemu izplačilu

Koncesionirana trgovska

agentura za bančne posle

AL. PLANINŠEK

LJUBLJANA

Boethovnova 14 - Tel. 35-10

Dragi programi

Sreda, 25. maja: Belgrad: 20.00 Zab. koncert, 20.30

Humor, 21.30 Nar. pesmi, 22.30 Klavir - Zagreb: 20.00

Ljubljana - Praga: 19.25 Angl. nar. glasba (prenos iz

Londona), 19.45 Shawova igra - Pygmalion, 21.15 Ork.

koncert, 22.30 Jugoslav. glasba - Variacija: 20. Plesna

glasba, 21. Chopinove skladbe, 22. Operetno melodije -

Sofija: 19.45 Opera - Budimpešta: 11. Poklonitev inte-

ligence Najsvetejšemu, 16.50 Svečana otvoritev avhri-

stičnega kongresa, 20.40 Filh. konc., 22.35 Cig. orkester

- Trst-Milan: 21. Gledal. prenos: igra »Antifarnas« in

liturgična drama »Pametne in nesametne device« -

Rim-Bari: 21. Igra - Dunaj: 20. Zab. program, 21. Sin-

foni, 22.30 Zab. koncert, 24. Plesna glasba - Berlin:

19.10 Severnjaška glasba, 20. Zab. in plesna glasba -

Königsberg: 19.25 Sereade, 20.40 Ihsenova drama »So-

vražnik ljudstva« - Bratislava: 19.25 Opera »Vesela

žene vindorske« - Monako: 20.15 Operetna in film-

ska glasba - Beromünster: 19.55 120 letnica rojstva

Burekhardta, 20.30 Pesmi, 21.05 Shakespearejev »Cori-

olanus« - Strasburg: 20.30 Sinfonični koncert iz Nixe.

Cetrtak, 26. maja: Belgrad - Zagreb: 20. Klavirski

duo, 20.45 Nar. pesmi, 21.15 Sinfon. koncert - Praga:

19.20 Zab. program, 20. Ork. koncert - Varšava: 19.50

plesna glasba, 21. Prenos procesije po Donavi iz Budim-

pešte, 23. Zab. koncert - Sofija: 19.45 Pestra glasba,

20.45 Bas, 21.15 Pestra glasba, 22. Laha in ples, glasba

- Budimpešta: 9 sv. maša kardinala Verdiera, 16. Prvo

glavno kongresno zborovanje, 19.45 Prenos procesije

po Donavi, 21.35 Ork. koncert, 22.10 Cigan. orkester -

Hugo Wast:

Zlato večnega Juda

VI

</